

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

**Кваліфікаційна робота магістра з перекладознавства
на тему: «Стратегії перекладу назв сучасних англійськомовних книг
українською мовою»**

Студентки групи Па 56-22
факультету германської філології і
перекладу
освітньо-професійної програми
Перекладознавство: професійно-
орієнтований переклад (англійська мова і
друга іноземна мова)
за спеціальністю 035 Філологія
Дятченко Дарини Олександрівни

Допущена до захисту
« ____ » _____ 2023 року

Завідувач кафедри теорії і практики
перекладу з англійської мови

_____ доц. Мелько Х.Б.
(підпис) (ПІБ)

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук
Никитченко К. П.

Національна шкала _____
Кількість балів: _____
Оцінка: ЄКТС _____

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE

KYIV NATIONAL LINGUISTIC UNIVERSITY

Department of Theory and Practice of Translation from the English Language

Master Degree Thesis in Translation Studies

**under the title: “Strategies for translating modern English-language book titles
into Ukrainian”**

Group Pa 56-22
School of Germanic philology and
translation
Educational Programme Translation
Studies: Specialized Translation (English
and Second Foreign Language)
Majoring 035 Philology
Daryna O. Diatchenko

Research supervisor:
K. P. Nykytchenko
Candidate of Philology

Kyiv – 2023

Київський національний лінгвістичний університет
Кафедра теорії і практики перекладу з англійської мови

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу магістра з перекладознавства

студента(ки) _____ 2 _____ курсу _____ Па 56-22 _____ групи факультету германської філології і перекладу КНЛУ

Дятченко Дарина Олександрівна

(ПІБ студента)

спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, **освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)**

Тема роботи _____ Стратегії перекладу назв сучасних англійськомовних книг українською мовою» _____

Науковий керівник _____ Никитченко К.П. _____

Дата видачі завдання _____ “10” вересня 2022 р. _____

Графік виконання кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства

№ п/п	Найменування частин і план кваліфікаційної роботи	Графік виконання	Підписи студента і керівника
1.	Аналіз наукових першоджерел і складання бібліографії	Жовтень 2022 р.	
2.	Написання теоретичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 1)	Листопад 2022 р.	
3.	Добір мовного матеріалу тексту і складання Додатку (100 англійськомовних речень та їх переклад)	Грудень 2022р.	
4.	Аналіз мовного матеріалу тексту, який досліджується, і написання аналітичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 2)	Березень 2023 р.	
5.	Проведення перекладацького аналізу досліджуваного мовного явища і написання практичної частини кваліфікаційної роботи (розділ 3)	Травень 2023р.	
6.	Написання вступу і висновків дослідження, подання завершеної кваліфікаційної роботи науковому керівнику для попереднього перегляду	Вересень 2023 р.	
7.	Попередній захист кваліфікаційної роботи і подання завершеної кваліфікаційної роботи на кафедру	07 жовтня 2023 р.	
8.	Оформлення документації (відгуки) і підготовка презентації до захисту кваліфікаційної роботи	Жовтень 2023 р.	
9.	Захист кваліфікаційної роботи магістра з перекладознавства	Грудень 2023 р.	

Науковий керівник _____ (підпис)

Студент _____ (підпис)

**ВІДГУК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА**

студента(ки) 2 курсу групи Па 56-22 факультету германської філології і перекладу спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

Дятченко Дарина Олександрівна

(ПІБ студента)

за темою «Стратегії перекладу назв сучасних англійськомовних книг українською мовою»

Відповідність кваліфікаційної роботи нормативним вимогам (необхідне позначити √ або +)		
1.	Наявність основних структурних компонентів	☐ усі компоненти присутні , ☐ один компонент відсутній ☐ декілька компонентів відсутні
2.	Відповідність оформлення, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ незначні помилки в оформленні ☐ оформлення неправильне
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження	☐ повна відповідність ☐ відповідність неповна ☐ не відповідає вимогам

Особиста думка керівника _____

_____
_____
_____
_____
_____

Кваліфікаційна робота _____ може бути (не може бути)

(ПІБ студента)

рекомендована до захисту

_____
(підпис керівника)

(_____)
(ПІБ керівника)

” ___ ” _____ 2023 рік

РЕЦЕНЗІЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА З ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

студента(ки)   2   курсу групи Па 56-22 факультету германської філології і перекладу спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.041 Германські мови і літератури (переклад включно), перша – англійська, освітньо-професійної програми Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)

_____ Дятченко Дарина Олександрівна _____

(ПІБ студента)

за темою: «Стратегії перекладу назв сучасних англійськомовних книг українською мовою»

	Критерії	Оцінка в балах
1.	Наявність основних компонентів структури роботи — загалом 10 балів (усі компоненти присутні – 10 , один компонент відсутній – 5 , декілька компонентів відсутні – 0)	
2.	Відповідність оформлення роботи, посилань і списку використаних джерел нормативним вимогам до кваліфікаційної роботи — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи у форматуванні – 8 , незначні помилки в оформленні – 6 , значні помилки в оформленні – 4 , оформлення переважно не відповідає вимогам – 0)	
3.	Відповідність побудови вступу нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , поодинокі огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки у формулюваннях – 6 , суттєві помилки у формулюваннях – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
4.	Відповідність огляду наукової літератури нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві помилки у формулюваннях – 8 , недостатня кількість проаналізованих іноземних джерел (мін. 30%) – 6 , відсутній критичний аналіз наукових праць – 4 , не відповідає вимогам за структурою і змістом – 0)	
5.	Відповідність аналітичної частини дослідження заявленій меті та завданням — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність власного аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
6.	Відповідність практичної частини дослідження нормативним вимогам — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , несуттєві помилки при перекладі фактичного матеріалу – 6 , суттєві помилки при перекладі й аналізі фактичного матеріалу – 4 , відсутність перекладацького аналізу фактичного матеріалу (100 речень) – 0)	
7.	Відповідність висновків результатам теоретичної та практичної складових дослідження — загалом 10 балів (повна відповідність – 10 , несуттєві огріхи стилістичного характеру – 8 , неповне висвітлення результатів дослідження – 6 , часткове висвітлення результатів дослідження – 4 , не відповідає результатам дослідження – 0)	

Усього набрано балів: _____

_____

(ПІБ рецензента)

_____

(підпис рецензента)

” ” _____ 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1	11
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ НАЗВ КНИГ У МОВОЗНАВСТВІ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ	11
1.1. Особливості побудови і функціонування заголовків	11
1.1.1. Поняття заголовку як складової частини тексту.	12
1.1.2. Підходи до класифікації заголовків у просторі лінгвістичних досліджень 15	
1.1.3. Функції та роль заголовків у тексті.....	18
1.2. Перекладацькі стратегії та труднощі відновлення назв книг.....	233
1.3. Особливості художнього дискурсу та специфіка його перекладу... 277	
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2	32
ТИПОЛОГІЯ І ФУНКЦІЇ СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ КНИГ .	32
2.1. Семантична класифікація заголовків англійськомовних книг.....	32
2.2. Структурна класифікація назв англійськомовних книг	38
2.3. Функції сучасних назв англійськомовних книг	51
Висновки до розділу 2	53
РОЗДІЛ 3	55
ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ НАЗВ КНИГ У ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	55
3.1. Способи еквівалентного відтворення українською мовою назв книг у перекладах із англійської мови.....	55
3.2. Застосування перекладацьких трансформації для збереження прагматичних функцій назв книг у перекладі з англійської мови.....	68
Висновки до розділу 3	81
ВИСНОВКИ.....	83

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	87
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	94
ДОДАТОК.....	94
SUMMARY	127

ВСТУП

Актуальність дослідження. Лінгвістика останніх десятиліть характеризується підвищенням інтересу до прагматичної сторони мови, що пов'язано із утвердженням антропоцентризму як одного із провідних принципів її вивчення.

Активність літературного процесу вимагає утворення нових назв, а виконання цієї вимоги викликає певні труднощі. У зв'язку з цим, зростає актуальність досліджень, присвячених окремим аспектам створення та функціонування назв літературних творів.

Об'єктом називання може стати конкретний предмет, що характеризується певною пріоритетною якістю, дія, ситуація, що найбільше задовольняє особистим інтересам. Ефективність називання являє собою відносну і не завжди постійну в часовому відношенні оцінку, оскільки вона завжди орієнтоване на можливі зміни обставин і реалізується в ситуації порівняння відносних переваг та недоліків альтернатив.

Звернення до вивчення прагматичних аспектів назв літературних творів актуалізує проблеми співвідношення прагматики та оцінки. Лінгвістами висловлюється думка, що «оцінка становить собою сутність, організувальне начало лінгвістичної прагматики» [19].

Актуальність теми дослідження функційності назв літературних творів зумовлена включенням її до контексту найбільш дискусійних проблем сучасної лінгвістики, фокус уваги якої зосереджений на антропоцентричній та модальній семантиці. Особлива увага у роботі присвячена співвідношенню назв літературних творів із іншими видами власних назв, а також закономірностям перекладу англійських назв літературних творів українською мовою.

Мета дослідження: визначення закономірностей функційності назв літературних творів у англійському ономастичному просторі та їх перекладу українською мовою.

Поставлена мета інспірує необхідність розв'язання таких **завдань дослідження:**

1. Розглянути назви літературних творів як різновид ономастичної лексики;
2. Виокремити типи назв літературних творів та їх провідні функції;
3. Виділити особливості формування та функціонування назв літературних творів;
4. Визначити стратегії та прийоми перекладу назв літературних творів у англійській мові;
5. Проаналізувати релевантність перекладу назв літературних творів;
6. Визначити складнощі перекладу назв літературних творів;
7. Виділити тенденції перекладу сучасних англомовних назв літературних творів;
8. Здійснити порівняльний аналіз оригінальних назв літературних творів англійською мовою та їх перекладів українською мовою.

Об'єкт дослідження: назви літературних творів у сучасному лінгвістичному обігу.

Предмет дослідження: способи перекладу англомовних назв літературних творів українською мовою.

У роботі здійснювалося використання таких дослідницьких **методів:** загально-наукові: *аналіз і синтез* матеріалу за результатами огляду літератури; *індукція* – для узагальнення окремих конкретних спостережень до загального умовиводу; *дедукція* – для формування висновків про конкретні явища; так і спеціальні лінгвістичні: *описовий метод* – для репрезентації особливостей та надання точного і повного опису мовних одиниць; *контекстуальний аналіз* – для перевірки оцінного значення назв літературних творів; *дистрибутивний аналіз* – для визначення функціональних властивостей мовних одиниць шляхом їх сполучуваності з іншими елементами, *метод перекладознавчого аналізу; метод кількісних підрахунків.*

Теоретична та практична значущість дослідження інспірується здійсненим внеском до студій, присвячених закономірностям послугування назвами літературних творів в ономастичному дискурсі під час лінгвістичних студій у вишівському навчанні, зокрема, розробкою методичних рекомендацій до використання зазначених конструкцій в навчальному процесі університету. Матеріали дослідження також можуть бути використані в подальших студіях, присвячених заявленій проблемі.

Структура роботи зумовлена її метою та завданнями. Дослідження складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаної літератури.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження представлені на міжнародній конференції та опубліковані у матеріалах до конференції у співавторстві з наукових керівником.

Дятченко Д. О., Никитченко К. П. (2023). Перекладацькі стратегії та труднощі відтворення заголовків назв книг. *"Ad orbem per linguas. До світу через мови"*. Матеріали Міжнародної науково-практичної відеоконференції «Наративи сучасної України у світовій геополітиці», 18-19 травня 2023 року. Київ: Видавничий центр КНЛУ. С. 122–124.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ НАЗВ КНИГ У МОВОЗНАВСТВІ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВІ

1.1. Особливості побудови і функціонування заголовків

Початок дослідження такої форми мовлення як заголовок розпочався ХХ століття. На той час уже були примітивні теоретичні дослідження у сфері лінгвістики щодо розуміння поняття заголовку як частини тексту. Поступово зростала кількість теоретичних праць, проте тема заголовків обростала все новими і новими теоріями і правилами. Основна увага приділялася структурі та синтаксису заголовків, для прикладу, в працях Н. Хомського, С. Ермінджен, У. Кук та ін. Окремо досліджувалися їхні функції, на приклад, науковцями Р. Якобсоном, Д. Хеттіє та ін., а також було багато версій щодо ролі заголовків у різних видах текстів.

Питанням розвитку та поділу заголовків займалися лінгвісти. Це здебільшого були питання, які стосувалися використання різних граматичних форм, також частин мови у формуванні заголовків і назв. Також досліджувалися ті засоби, що використовувалися для вираження експресії. Хоча основна проблема заголовків полягає в очевидній проблемі текстів.

Вивчення тексту відбувається через розуміння його структурних елементів. Ці елементи взаємодіють між собою, утворюючи єдиний мовний феномен. Текст характеризується завершеністю, повноцінною структурою, а також містить конкретну корисну інформацію. Інформацією слід вважати будь-яке повідомлення, що може бути представлено у формі речення, словосполучення, окремого слова, що через синтаксичні засоби утворює одне ціле. Тобто повноцінний текст.

Інформативність тексту і є його обов'язковим елементом, а дослідження інформативності відбувається далеко за межами лінгвістики, оскільки в основу

формування інформативного тексту лягають: психологічні, часові, наукові, соціальні, культурні, вікові та інші фактори. Інша сторона медалі – це цінність цієї інформації, яка передається через текст. Досліджена нами тема, буде актуальним для тих текстів, що мають художнє значення та є надбанням людської культури.

1.1.1. Поняття заголовку як складової частини тексту. Перше, на що звертає увагу потенційний читач, бачачи художню книгу, це її назва, яка має зацікавити читача та надати йому коротке уявлення про історію. Заголовок є відображенням структури тексту та його змісту, а також передбачає дотримання основних «неписаних» правил, що існують при розробленні заголовку.

Проведені теоретичні дослідження показують, що немає єдиної інтерпретації визначення заголовку та, різні вчені пропонують свої трактування вказаного поняття. Спільним висновком більшості дослідників є те, що заголовком є ім'я тексту. Через нього відображується основна тема, емоційність, або може бути вкладений підтекст, що акцентує увагу на моралі чи особливостях інформації, яка буде передана через текст. Відповідно до лінгвістичної теорії, кожен заголовок має емоційно-інформаційне навантаження і, приблизно на 70% від нього залежить те, чи захоче читач відкривати книгу далі [8: с.233-237].

Дослідниця Є. Беліцька вважає, що від заголовку залежить те, як реципієнт буде сприймати текст, що перед ним знаходиться. Тому перед особою, що здійснює переклад стоїть задача зрозуміти, які словесні чи несловесні символи будуть краще сприйматись під час пізнавальної діяльності. Є кілька типів заголовків, до яких відносяться: підзаголовки, над заголовки, заголовки великих текстів. І основна задача їх усіх – якомога простіше і стисло передати суть інформації. Також дослідниця вважає, що заголовок виконує емоційно-оцінюючу функцію [12].

У творі заголовок виступає своєрідною тезою самого корпусу тексту. Заголовок виступає смисловим та психосоціолінгвістичним ядром. Тобто це

спосіб спровокувати мозкову штурмову діяльність людини, та спосіб змусити її проаналізувати можливу інформацію, створюючи стереотипне бачення. Автор через заголовок хоче розказати про основну суть тексту [14: 257].

О. Андрієнко на підставі проведених досліджень для дисертації говорить, що заголовок має викликати інтерес та «зачіпляти» увагу реципієнта, або ні [4].

Це так званий спосіб комунікації, через який у майбутнього читача складається враження про текст, а також виникає бажання ознайомитися з основним об'ємом тексту [4].

У словнику можна знайти інше визначення, але уся інформація зводиться до того, що кожен заголовок має бути різним за довжиною і кількістю символів, а також за інформативністю і стилем [5].

Узагальнюючи вищевказану інформацію, ми хочемо виділити основну думку – заголовок це основна частина тексту, яка має впливати на емоції читача, а також впливає на його бажання знайомитися з художньою книгою.

Найчастіше назви художніх книг представлені іменниками. Це можуть бути окремі слова, словосполучення або ж цілі речення, що своєю суттю спонукають до прочитання книги.

Якщо говорити про лексичне значення назви художнього твору, то для нього є характерними виразність та яскравість, що захоплюють увагу читача та викликають у нього читацький інтерес.

За ступенем складності можна виділити «заголовний комплекс»; «ускладнений» заголовок; «простий» заголовок.

Найпростішим є використання просто речення – запитального чи ствердного. «Ускладнений заголовок» формується з кількох логічно завершених частин. Може містити декілька різних за типом речень, наприклад, розповідне та питальне. Цей тип є доцільним, коли необхідно зробити назву якомога інформативнішою.

Проведені дослідження у галузі психології показують, що через заголовок можна дійсно впливати на увагу читачів, а також на їх подальше бажання прочитати повний текст.

Привернути увагу потенційного реципієнта дозволяють різні мовні засоби, що можуть бути використані при формуванні назви.

Найчастіше в заголовках використовуються різні типи речень, які можуть бути спонукальними, розповідними чи питальними. Використання різних речень також дозволяє створити емоційний фон.

Розповідні речення констатують факти, представлені в основній частині книги. Питальні ж у свою чергу можуть мати забарвлення питання-роздуму, висувати якісь об'єктивні чи суб'єктивні припущення, підкреслювати головну думку тексту. Спонукальні – впливають на подальше бажання людини приступити до читання.

Фразеологічні звороти також широко використовуються, тому що вони мають ефектне та дієве стилістичне забарвлення. Додатково заголовки можуть бути представлені через приказки; афоризми; фразеологізми; прислів'я; уривки з пісень чи фільмів, які відомі загальному і створюють конкретний емоційний фон.

Зауважимо, що немає суворих вимог щодо створення заголовків. Це означає, що назва нерідко складається із слів розмовного стилю, а також жаргону, що залежить від культури кожної окремої країни. Такі мовні засоби використовуються для того, щоб привернути увагу читача, а також викликати у нього позитивні емоції.

Епітети та художні тропи – часто вживані мовні засоби, що вкладаються у зміст заголовку та допомагають оцінити і уявити суть історії, що буде розказана у книзі. До цієї категорії також відносяться повтори слів і порівняння. Чим ширший спектр мовних засобів, тим більший асортимент емоцій назва може викликати у потенційного читача.

Кожен автор художнього твору грає зі словами та може або зробити назву

очевидною, або ж завуалювати основну загадку, що буде пролягати через весь сюжет. Ця «гра» слів дає масу можливостей для формулювання заголовку, але разом з тим створює безліч проблем для перекладача.

1.1.2. Підходи до класифікації заголовків у просторі лінгвістичних досліджень Заголовок – це організуючий текст елемент. Він має великий вплив на читача і відіграє важливу роль у розумінні тексту. Науковці виділяють декілька видів назв:

1. Назва, яка відображає тему або ідею твору. В такому випадку, у темі зашифроване символічне значення, яке поступово розкривається протягом усього періоду знайомств з текстом або ж використовується пряма вказівка на важливу ідею, що вплетена в сюжет.

2. Персонажні заголовки. Більшість персонажних назв – це антропоніми. Вони повідомляють читачеві про національність, приналежність або статус героя. А також можуть вказувати на основні риси персонажа.

3. Заголовки, які задають сюжетну перспективу твору. Такий вид назв можна розділити на два підвиди: фабульні та кульмінаційні. Фабульні заголовки представляють весь сюжетний ряд твору. Такий вид назв є дуже популярним у книгах з мотиваційної літератури та саморозвитку [53].

Коли йдеться про художні твори, то розлога та влучна назва – вдале рішення, оскільки саме за назвою потенційний читач вибирає книгу [2].

Кульмінаційні заголовки виділяють найважливіші моменти розвитку дій у творі. Такий тип притаманний сучасній літературі, так як у ній назва рідко анотує текст, вона лише зазначає кульмінаційний момент книги і ділить текст на дві частини – «до» і «після» події, зазначеного в заголовку. В основі цього способу – відображення важливі моменти та події, що мають значення для розвитку сюжетної лінії.

4. Просторові та часові заголовки. Основою для таких заголовків є час і місце. Вони часто вказуються в назві твору. Мова йде не лише про відображення

конкретної дати, а також про можливе зосередження на конкретній історичній події. Таким чином автор привертає увагу до тієї події, що має значення для перебігу літературних подій.

Автор часто вказує в заголовку місце дії. Воно може бути реальним або вигаданим. Яке саме обере автор, залежить від задуму твору. Заголовки, в яких позначається місце дії, можуть не тільки моделювати простір науково-популярного світу, а й виділяти символ твору, спираючись на актуалізатори локальності в тексті.

Лінгвісти виділяють такі категорії заголовків:

- заголовки-слова, які використовують символізм у творі заголовки підкреслено непоетичні, нетипові, що включають наукові терміни, мета яких викликати відповідні асоціації;

- заголовки-загадки, які мають відношення до сюжетної лінії, але не розкривають основну тему (задача таких заголовків – встановити асоціації).

Також існує альтернативна класифікація:

- назва-символ;
- назва-теза;
- назва-цитата;
- назва-повідомлення;
- назва-натяк;
- назва-розповідь.

Заголовок «виступає актуалізатором практично всіх основних категорій. Проміжні заголовки, які даються главам або частинам одного твору і актуалізують категорію розділення тексту». Відзначається, що заголовки полегшують читання, «виділяють предмети, підкреслюють і висувають важливість композиційно-архітектонічного членування тексту» [7].

Більш узагальненою є класифікація наведена в Таблиці 1.1.

Таблиця 1.1. «Класифікація заголовків»

Показник	Види
Ретроспективні та проспективні	<ul style="list-style-type: none"> • Заголовки-цитати ставлять текст в певний культурно-історичний ряд, розширюють межі твору; • Заголовки-послання, заголовки-посвячення вимагають співвіднесення твору з фоновими знаннями читача про відповідних діячів історії і культури; • Заголовки ретро-проспективного виду, які одночасно апелюють і до мегаконтексту культури, і проспективно прогнозують текст.
За етапами сприйняття заголовка:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Перший етап – це безпосереднє сприйняття, тобто інтерпретація заголовка до тексту. Первинна гіпотеза розуміння назви залежить від тезауруса читача. 2. Другий етап – це динамічне сприйняття. Відбувається інтерпретація заголовка в тексті. 3. Третій етап – остаточне сприйняття. Читач інтерпретує назву за закінченням тексту.
За характером сприйняття	<ol style="list-style-type: none"> 1. Нейтральні заголовки. Такого виду назви вимагають ідентичності первинного, динамічного й остаточного сприйняття, і в такому випадку варіант заголовка читача збігається з авторським варіантом. 2. «Текстоутворюючі» заголовки. Вони є темою твору, а текст твору служить їх ремою [27].

Таким чином, є кілька параметрів, за якими розрізняються групи назв художніх текстів:

- стосунок назви до окремих частин художнього тексту;
- в залежності від елементів сюжету;
- в залежності від синтаксичних та граматичних особливостей;
- ціль заголовку;

- відповідно до функцій назви;
- відповідно до особливостей будови.

1.1.3. Функції та роль заголовків у тексті

Заголовок – це один із необхідних компонентів тексту. І саме від заголовку залежить, чи захоче читач прочитати вказаний текст. Необхідно вкласти у назву усю суть сюжету, привертаючи увагу читача та спонукаючи його прочитати книгу.

Це саме те завдання, яке ставиться перед автором, – створити такий заголовок, який дійсно привертатиме увагу читача, а також створить інтригу і, створить невидимий зв'язок між художнім твором і його читачем.

Заголовок відіграє важливу роль як для автора, так і для читача. Завдання автора полягає у виборі саме тієї його форми, яка б оптимально відповідала прагматичним цілям заголовка науково-популярного видання. Відомо, що успіх книги багато в чому залежить від вдалого вибору її назви. 70% опитаних відповідають, що обирають художній твір, у першу чергу, за назвою. Тому від цього залежить успішність книги.

Головною метою заголовка є встановлення контакту з читачем, напрямок його очікування-прогнозу. Все це надзвичайно складно виконати, особливо якщо врахувати лапідарність форми назв і багатозначність лексичних одиниць, що входять до їх складу. Основна прагматична функція заголовка – привернути увагу читача та зацікавити його.

Вдалих переклад заголовка – це мистецтво. І значення матиме не тільки те, наскільки добре перекладач знає іноземну мову, а також його творчі вміння «бачити» суть заголовка, використані символи та мовні засоби, що допоможе виконати адекватний, близький до змісту переклад.

Заголовок це – основна ідея художнього твору і від правильного перекладу залежить, наскільки влучно буде передано назву, а також наскільки вірно вона

відобразитиме суть книги. Для того, щоб правильно перекласти назву, не завжди достатньо прочитати сам твір.

Прагматичний аспект при перекладі відіграє істотну роль, тому що саме він спільно з іншими компонентами перекладу значною мірою визначає адекватність самого перекладу [4].

Найбільш складною частиною перекладу завжди залишалася оригінальна назва твору, зазвичай неоднозначна, метафорична, яка відображає певні особливості змісту тексту або головні його риси. На цій стадії необхідно виконувати роботу поступово та поетапно, дивлячись на текст з різних боків та, оцінюючи різні можливі способи перекладу тексту назви.

На цьому етапі слід зрозуміти, що перекладацька робота не може бути обмежена лише перестановкою слів, що ідентичні за значенням при перекладі. Необхідно «бачити» прихований зміст, а також уміти адаптувати його під суть тексту.

Читачі вибирають книги за різними параметрами, одним із яких є саме заголовок. Тому потрібно уміти зробити цю назву ще й такою, що приверне увагу читачів. Це перша задача назви. Друга функція – коротко вказати на сюжет або жанр книги.

Крім того, задача перекладача – зробити такий переклад, який збереже максимум змісту та значення. Потрібно вміти адаптувати переклад назву під основний замисел, який автор уклав в текст.

Важливу роль у формуванні професійної комунікативної компетенції відіграє читання літератури. Які ж саме мовностилістичні та прагматичні особливості має назва? Перш за все, він виконує інформаційну функцію. У стислій формі назва передає суть художнього тексту, дозволяючи читачеві прогнозувати зміст. Художня література включає в себе лексичні і структурні одиниці не тільки наукового стилю, а й елементи інших стилів мови: суспільно-політичного, художнього та навіть розмовного. Ці особливості мають своє відображення і в заголовках.

Це може бути або окреме слово, або словосполучення, або навіть речення. Назва має бути яскравою та привабливою

Також, перекладач повинен уміти апелювати засобами емоційного забарвлення. Щоб привернути увагу до своєї назви, необхідно підібрати ті епітети, що якнайкраще відображають суть назви, а також зможуть відбити необхідні емоційні забарвлення.

Автор, який пише художню книгу, вкладає у свій заголовок максимум змісту. Він знає, про що буде книга та, які особливості сюжету слід враховувати. Перекладачу ж необхідно приймати до уваги, що він повинен адаптувати переклад назви без знання усіх нюансів. У чому головна складність роботи.

Виразність досягається за допомогою використання метафоричних висловів, крилатих виразів, прислів'їв, приказок, фразеологізмів. Ці та інші вислови, які є культурним надбанням людства, називають х книжок. У цих номінаціях виразність досягається використанням прецедентних прецедентними текстами. Ними є заголовки деяких науково-популярних текстів з конотативним значенням.

Назва у літературі допомагає реалізувати різні цілі, наприклад:

- 1) відповідність назви місцю події, часу, сюжету;
- 2) відображення того, як сам автор бачить свій художній твір;
- 3) створення емоційного та інтелектуального зв'язку з читачем.

Між основним текстом та його назвою є нерозривний зв'язок. І перекладач має його зрозуміти та вміти передати його при перекладі. Для цього використовуються різні мовні засоби.

Історичний розвиток в оформленні назв пов'язаний з тим, що в різні часи автор ставив читачеві різні горизонти очікування. Спочатку в заголовку була функція відокремлення одного тексту від іншого. Назви повинні були бути зручними та короткими. Оскільки дослідженню назв досі надають величезного значення, то багато дослідників виділяють різні функції заголовків [17].

До зовнішніх функцій заголовка належать [17]:

1. Репрезентативна функція: Ця функція заголовка звернена до читача і ставить перед ним певне завдання, спосіб виконання якого він зможе отримати після прочитання книги. Заголовок може вказувати на те, що читач може очікувати від книги та як вона вплине на його розуміння чи думки. Ця функція допомагає спрямовувати очікування та інтереси читача.
2. Сполучна функція: Заголовок встановлює зв'язок між читачем і текстом, між книгою та іншими текстами чи життєвими досвідами. Він допомагає читачеві зорієнтуватися в контексті книги та розуміти, як ця книга поєднується з іншими інформаційними джерелами та допомагає замикає текст, створюючи єдність між його елементами.
3. Функція організації читацького сприйняття: Заголовок служить для організації сприйняття тексту. Він вказує на ключові моменти, теми, ідеї, або структуру тексту, допомагаючи читачеві краще розуміти, як читати та сприймати текст. Він може вказувати на логічні розділи, послідовність подій, тон чи стиль тексту.

До внутрішніх функцій належать такі [17]:

1. Називна функція: Ця функція заголовка полягає в ідентифікації тексту, надаючи йому назву або індекс, який вказує на тему або зміст. Це допомагає читачам розпізнавати та відрізняти цей текст від інших.
2. Функція ізоляції та завершення: Заголовок допомагає відокремити текст від інших текстів та надає йому самостійність. Він також може створювати відчуття завершеності для кожного розділу чи підрозділу тексту, допомагаючи читачеві краще розуміти структуру та організацію тексту.
3. Текстотвірна функція: Ця функція відбувається в нерозривній єдності з функцією організації читацького сприйняття. Заголовок допомагає структурувати текст, надаючи ключові пункти, інформацію про тему та орієнтацію в тексті. Він також може вказувати на стиль, тон та логіку тексту, що допомагає читачам краще розуміти та сприймати інформацію.

Ці внутрішні функції спільно допомагають забезпечити читачам зрозуміння та організацію тексту, а також ідентифікацію та виділення його в контексті інших текстів. Ця система допомагає створити логічну та інформативну структуру тексту для читачів.

Назва виконує й інші функції. Заголовок також виконує функцію дзеркала. Назва – це «люстро книги», яке показує те, що імпліцитно міститься в творі [1].

Також виокремлюють такі функції назв:

- 1) відображення теми художнього тексту;
- 2) передача символізмів, що використовуються автором у роботі;
- 3) передача змісту тексту;
- 4) створення асоціацій.

Для назв художніх текстів характерне використання одразу багатьох мовних засобів:

- 1) інформативність;
- 2) модальність;
- 3) завершеність;
- 4) використання проміжних заголовків;
- 5) зв'язність окремих частин одного твору.

Після завершення читання книги усі читачі повертаються до назви. Та саме назва запам'ятовується читачеві [6].

Процес перекладу передбачає використання різних мовних засобів, вибір яких повністю залежить від умінь перекладача, від його досвіду, а також розвитку кругозору читача.

Між змістом і креативністю є тісний зв'язок. Але в перекладацькій діяльності назв художніх книг є ряд складностей, з якими доводиться зустрітися перекладачу.

1.2. Перекладацькі стратегії та труднощі відновлення назв книг

Перекладацька діяльність повільна та передбачає написання кількох можливих варіантів, серед яких перекладач обирає той, що на його думку, підходить найбільше. Це і є творчий елемент перекладацької діяльності.

Одним із аспектів дослідження теорії перекладу є вивчення креативного мислення як основного елементу перекладацької творчої діяльності. Г. Валлас вважає, що креативне мислення є обов'язковим елементом будь-якої перекладацької роботи. І креативне мислення передбачає такі етапи:

1. Підготовчий, тобто дослідження проблеми перекладу, збір основних даних щодо проблеми, дослідження інформації з додаткових джерел.

2. Інкубація, тобто надання часу для роздумів над проблемою. На цьому етапі взагалі можна відкласти дослідження питання до того часу, поки перекладач дозріє і зрозуміє, як краще провести перекладацьку діяльність.

3. Осаяння, тобто поява рішення. Вона приходить раптово або є результатом тривалого креативного мислення та дослідження можливих варіантів вирішення питання.

4. Верифікація тобто пошук і перевірка можливих інших варіантів, що можуть бути застосовані при перекладі. Також досліджується адекватність обраного перекладацького варіанту [52].

Таким чином, перекладацька діяльність може бути розглянута як креативна діяльність, оскільки передбачає використання творчих елементів у роботі. Але це завжди окремий вид діяльності, спрямований на дослідження доступних варіантів. Креативність це динамічне поняття, яке відкриває масу можливостей для перекладача у інтерпретації назви художньої книги. Разом з тим, автор зашифрує у своєму заголовку підказку до правильного перекладу. Вона, як правило, пов'язана сюжетом художньої книги [52].

Це дослідження також показало, що в перекладацькій діяльності взаємодіють три елементи:

- відповідність оригіналу;

- креативність;
- свобода перекладу.

Таким чином не можна говорити тільки про правильний або точний переклад, а необхідно створювати такі логічні зв'язки, які відповідатимуть оригіналу та будуть співвіднесені з культурою країни перекладу. Вивчення наукових досліджень у сфері теорії перекладу показує, що правильність перекладу розуміється як художня якість, а точність – як збереження форми та обсягу. Але літературознавець А. Ткаченко акцентує увагу на тому, що такий підхід може бути використаний як самовиправдання для тих перекладачів, які уникають дослівних перекладів, дозволяють собі забагато свободи.

В. Бенджамін пропонує дивитися на свободу та правильність як на ті поняття, що між собою конкурують. Ми з цією думкою не погоджуємося та вважаємо, що вміння поєднати правильність, свободу і креативність гарантує формування кваліфікованого та цікавого художнього тексту, який відповідає оригіналу і буде добре сприйматися на території України.

На нашу думку ці елементи тісно переплетені і не можуть існувати одне без одного. Крім того, як показав приклад перекладу поеми Едгара Алана По, без креативної діяльності та без відносної свободи у обранні рішень, неможливо створити дійсно якісний і творчій художній текст.

Свобода перекладача полягає також в обранні стилістичних і лінгвістичних засобів, які допоможуть відтворити іноземний текст, обрати його форму, зберігаючи закладений контекст. У теорії існує думка, що переклад художнього твору має бути настільки грамотним, наскільки це можливо, і настільки вільним, наскільки це необхідно. На нашу думку це найбільш вдалий вислів, який характеризує перекладацьку роботу художніх творів.

Є ряд креативних стратегій, які використовуються перекладачами при передачі назв заголовків. Ці стратегії вимагають високого рівня креативності, а також практичної та теоретичної компетентності перекладача. Це пов'язано з тим, що переклад заголовка вимагає креативних зусиль, а також вимагає

збереження функцій назви художнього твору з повноцінним відтворенням його контексту. Такими функціями заголовків є означальні, орієнтовані, прогнозувальні чи номінативні.

Перекладацька робота починається з визначення тієї інформації, яка закладена у заголовок. Це важливе завдання, оскільки від розуміння концепції назви книги буде залежати подальша адекватність її перекладу. Перекладацька практика художніх текстів передбачає безліч підходів і стратегій, починаючи від буквального перекладу до створення повністю нових варіантів. Нові варіанти виникають саме через допустиму перекладацьку свободу.

Залежно від того, наскільки в заголовку вихідного тексту приховані образно-семіотичні можливості можна виділити три види назв художніх книг:

- індикатори;
- образи;
- символи.

І від того, який символізм закладений у назву книги, буде залежати подальший переклад [20].

У своїй роботі ми хотіли б звернути увагу саме на заголовки-образи та символи, оскільки вони найбільше вимагають креативного підходу. Для цих заголовків характерне те, що вони мають алегоричну чи метафоричну образність, яскравий асоціативний ряд, використання образів, використання переносних та концептуальних значень лексем.

Дуже часто при створенні назви художньої книги автор використовує такі мовні засоби, які вимагають від перекладача додаткових знань та широкого загального кругозору. Це пов'язано з тим, що крім конкретного значення автор вкладає у назву культурні елементи, притаманні країні оригіналу.

Теоретичні дослідження у сфері вивчення перекладацьких стратегій показують, що свобода та креативність мають важливе значення при передачі назв творів англomовної літератури. Особливо можна простежити цю тенденцію

на загальновідомих текстах, які мають безліч різних перекладів з-під пера різних перекладачів.

Особливо креативними є ті перекладачі, які займаються перекладом окремих видів художньої літератури. Наприклад, це література для дітей, або ж наукова фантастика, або детективи чи містика. Р. Дал використовує надзвичайно винахідливі заголовки, які нерідко ставлять перекладачів у складну ситуацію. Він використовує метафори та символізм, каламбури, гіперболи, повтори та вигуки. Тому перекладачу необхідно виділити ті мовні засоби, які використав письменник, дослідити причини їх використання, закладений зміст та символізм, а надалі переходити до обрання найбільш вдалого способу перекладу.

Усі складності, що виникають при реалізації перекладацької діяльності, а саме при перекладі заголовків, можна поділити на наступні групи:

- неологізми;
- неправильне відображення звукових форм слів;
- неправильне вживання приказок та ідіом, або їх невірне трактування;
- порушення перекладацьких граматичних форм.

У оригінальному творі часто використовуються взагалі видані вигадані слова. І одна справа це вигадати таке слово, а зовсім інша – правильно його перекласти, або знайти правильний перекладацький еквівалент. Це те, що стосується креативної діяльності, а також реалізації планомірної та поетапної перекладацької стратегії.

Зважаючи на ці труднощі, а також на безліч можливих варіацій перекладу оригінального твору, ми пропонуємо не ігнорувати необхідність використання свободи, креативності та відповідності оригіналу. І саме від професіоналізму перекладача буде залежати, наскільки вдало він зможе поєднати усі ці елементи та, наскільки вдало він зможе передати значення і символізм назви художнього твору, вкладеного автором.

1.3. Особливості художнього дискурсу та специфіка його перекладу

У перекладацькій практиці художній переклад вважається найскладнішим, оскільки потребує від перекладача не лише знання іноземної мови, а також умінь «бачити» суть художнього тексту і використовувати це у перекладі. Безперечно, це і найцікавіший спосіб перекладу, оскільки надає спеціалісту безліч мовних засобів, що допоможуть адаптувати якісний текст [13].

Крім того, художній переклад має стилістичні та лінгвістичні особливості, які кожен зі спеціалістів сприймає по-своєму. В залежності від словникового запасу, а також від компетентності і загального кругозору перекладача буде залежати суть перекладу і якість перекладеної назви [59].

Також на цьому етапі потрібно розуміти, що перекладацька діяльність передбачає уміння знаходити міжкультурні особливості і зв'язки, якими перемержований художній текст. Це означає, що слід враховувати і ті якості, які впливають на значення, що вкладається автором у назву книги [6].

Це так званий діалог культур. І це те, що впливає на правильність адаптації оригіналу та перекладу тексту. Неможливо здійснити якісну перекладацьку роботу без розуміння культурних і етнічних особливостей оригіналу. Це спосіб взаємодії між різними країнами.

Переклад тексту здійснюється в кілька етапів. Це стосується і адаптації заголовку. Хоча художній переклад має ряд суттєвих особливостей. При цьому від перекладача залежить талант, розум, загальні здібності та мистецтво. Лише через комплекс цих умінь досягається естетична привабливість заголовку і твору, в цілому. Не можна забувати і про те, що рівень володіння іноземною мовою відіграє також важливу роль у правильності перекладу.

Складність перекладу художнього твору полягає у його динамічності, а також у широкому спектрі доступних мовних засобів, через які досягається якість художнього твору. Автор твору не підпорядковується конкретним художнім правилам, а дозволяє автору бути сміливим і вільним. Тому і заголовки придумуються яскраві та незвичайні. Тому перекладач повинен бути готовим до

складності перекладу, а також до роботи з великою гамою художніх мовних засобів [3].

На формування заголовку художнього твору впливає необмеженість шляхів, якими може іти художня історія. А також необмеженість творчої фантазії автора. Саме через ці засоби і буде досягатися оригінальність художнього твору, а також складність і захопливість сюжету. Крім того, художня історія провокує активність читача. Це і задача заголовка. Тому у назві зашифроване посилання, яке має викликати інтерес і жагу подальшого дослідження основного тексту. І кожна художня історія є витвором мистецтва, а отже передбачає оригінальність назви, що має бути передане у заголовку [5].

Крім того, слід розуміти художній переклад як інформаційний обмін, як засіб освоєння світового культурного та інтелектуального простору. Це зав'язок між автором і читачем, а також перекладачем, який є посередником між першим і останнім [5].

Для того, щоб переклад був повноцінним і якісним, спеціалісту слід дотримуватися ряду суттєвих вимог:

- точна передача змісту, вкладеного автором у назву;
- стислість та чіткість перекладу;
- зрозумілість, тобто уникнення занадто заплутаної символіки, що навпаки відлякає потенційного читача;
- відповідність перекладеного тексту літературним вимогам [10].

Лінгвістичні якості, смисл, а також мова, якою написано заголовок, впливають на подальший переклад. Другий основний фактор, на який слід звернути увагу, це вміння письменника вкласти у назву більш широкий смисл і сенс, ніж передається словами і мовними засобами [10].

Складність перекладу назви художньої історії – комплекс сил, прикладених перекладачем і письменником у створення. Художній переклад визначається не тільки об'єктивними, а й суб'єктивними факторами. Слід уникати буквральності перекладу, оскільки жодна дослівна інтерпретація не

гарантує якості переданого значення. Багато що залежить від навичок перекладача, від його умінь «зрозуміти» оригінал та повноцінно передати його зміст і значення.

Асоціації, що вкладаються автором у заголовок, часто руйнуються під час перекладу. І це відбувається через неякісне відтворення оригіналу. Щоб твір продовжував «жити» як твір мистецтва в новому мовному середовищі, перекладачеві слід «зрозуміти» письменника, його мислення, а також підхід автора.

Створення художнього перекладу нерозривно пов'язане зі знанням побуту, соціального середовища, історичної епохи і т. ін. Крім того, перекладач повинен дотримуватися таких принципів перекладення змісту тексту:

- 1) максимальна наближеність значення до оригіналу;
- 2) врахування культурних особливостей обох країн [17].

Уміння балансувати між цими двома крайностями, вміння зберігати стиль і зміст і творчу оригінальність, своєрідність автора оригінального твору і в той же час уміння зробити текст цікавим і доступним для майбутніх читачів – запорука успішного перекладу.

Перекладу завжди повинна передувати дуже важлива підготовча робота: семантико-стилістичний та художній аналіз оригіналу, тобто осягнення його сенсу, стилю й образності. Перекладацькі відповідності можуть бути дослівними або недослівними (залежно від міри збігу та розбіжності мов, що беруть участь в перекладі), але вони завжди повинні бути функціонально рівнозначними, тобто відповідати оригіналу за змістом, стилем, художністю, відповідати нормам мови перекладу, враховувати позамовні чинники. Дослівні відповідності допускаються тоді, коли форма мови оригіналу збігається з формою мови перекладу і не порушуються принципи функціональності [7].

Прагнення перекласти дослівно у випадках об'єктивних розбіжностей мов, копіювати форми або слововживання оригінального тексту в мові перекладу

неминуче веде до порушення норм мови перекладу, ускладнює розуміння змісту тексту, спотворення стилю і навіть сенсу оригіналу [10].

Таким чином, художній переклад – це переклад художніх творів, де на перше місце ставиться намір автора оригіналу та передача художніх образів, а не буквальный переклад художнього тексту.

При перекладі тексту (або художнього твору) перекладач дублює стилістичний прийом, використовуваний в мові-оригіналі, або формує власний стилістичний прийом, який має схожі функції і засоби їх вербалізації. До певної міри це дає певну свободу перекладачеві як фахівцю: є в наявності можливість передачі лексичних засобів мовної виразності шляхом вживання певного граматичного ладу речення (так, наприклад, такий вибір є при передачі зевгми) або вилучення стилістичного прийому мови-оригіналу за відсутності його еквівалента в мові-перекладі.

Необхідно враховувати наступні мовні засоби, що мають бути адаптовані у перекладі назви:

- тексту засобами мовної виразності мови-перекладу;
- вираження емоційно-експресивного забарвлення тексту;
- адекватність передачі експресивної інформації;
- адекватність передачі естетичної інформації [3].

Необхідно відзначити, що до процесу перекладу необхідно підходити з урахуванням соціокультурних особливостей мови-оригіналу і мови-перекладу та мовної картини світу автора з метою досягнення максимальної адекватності тексту та збереження його особливостей.

Існує безліч художніх та мовних засобів і особливостей, що впливають на перекладацьку діяльність. Разом з тим, це також і перевага, оскільки перекладач має різні ресурси, які у сукупності з досвідом дозволять зробити правильний переклад.

Перевага для перекладача – у тому, що він має безліч мовних засобів, що допоможуть якісно перекласти заголовок та передати суть назви.

Висновки до розділу 1

1.1 У структурі ономастичного простору назви літературних творів займають особливе місце через специфіку власної знакової природи. Так, у дотекстовій позиції (при первинному сприйнятті) вони є індексальним знаком, в післятекстовій же позиції (після завершення читання) це знак мотивований.

1.2 Подібно до решти ідеонімів, зокрема, як і заголовки публіцистичних текстів, назви книжок тісно пов'язані з творчою діяльністю людини. Назви літературних творів представляють ту сферу, яку не слід уважати предметною, оскільки назви книжок відображають тему або ідею твору, або ж позначають час, місце дії, називають героя (героїв) твору. Саме тому вивчення цих власних імен виходить за межі ономастики.

Назви літературних творів становлять об'єкт різноаспектних лінгвістичних досліджень. Відтак, можливим постає їх вивчення з точки зору стилістики художнього мовлення, а також із позицій соціолінгвістики й культурології.

1.3 Феномен книжкового заголовка полягає в принциповій невичерпності виражених у ньому потенційної різноманітності смислів та ідей. До провідних функцій, виконуваних назвами книжок як заголовковими комплексами, можна віднести номінативну, інформативну, прагматичну, рекламну та прогностичну. Найбільш повною класифікацією назв книжок була визнана п'ятикомпонентна класифікація, модифікована до шестикомпонентної. До складу цієї класифікації увійшли такі ключові категорії: людина, час, простір, подія, предмети, а також оніми, які поєднують кілька категоріальних характеристик одночасно.

РОЗДІЛ 2

ТИПОЛОГІЯ І ФУНКЦІЇ СУЧАСНИХ АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ КНИГ

2.1. Семантична класифікація заголовків англійськомовних книг

Семантична класифікація заголовків англійськомовних книг може бути проведена за різними критеріями. Нижче наведено декілька можливих підходів до класифікації [35].

1. Тематична класифікація: Заголовки книг можуть бути класифіковані за їх тематикою, наприклад, книги про науку, мистецтво, історію, біографії, фантастику, романи тощо. Цей підхід може бути використаний для класифікації книг за їх основною темою, такою як наука, історія, мистецтво, філософія, релігія тощо. Це допомагає читачам знайти книги, які їх цікавлять, та сприяє зростанню інтересу до певних тем.

1) (71) "*The Da Vinci Code*" by Dan Brown (TDVC: URL) - «Код да Вінчі»
Ден Браун

Тематика: Трилер, релігійні загадки

Ця книга відноситься до жанру трилера з великою кількістю загадок і історичних та релігійних елементів. Основна сюжетна лінія пов'язана з розшифруванням загадкового символу, який може змінити сприйняття християнства. Книга "The Da Vinci Code" заслужила популярність завдяки своєрідній комбінації історії, загадок та релігійних мотивів.

2) (100) "*Sapiens: A Brief History of Humankind*" by Yuval Noah Harari (SBHN: URL) - «Sapiens. Коротка історія людства» Юваль Ноа Харарі

Тематика: Наука, історія

Ця книга пропонує огляд еволюції та історії людства з самого початку. Автор досліджує ключові етапи розвитку людства, від появи нашого виду до сучасності. Назва "Sapiens" походить від латинської назви для "розумної людини". Книга складається з чотирьох частин: "Революція знання", "Революція аграріїв", "Революція імперій" і "Революція наукового мислення".

1. Форматна класифікація: Заголовки книг можуть бути класифіковані за їх форматом, наприклад, книги для дітей, комікси, книги з фотографіями, книги з рецептами тощо:

1) Children's Book (Книга для дітей):

- (89) "*The Chronicles of Narnia*" by C.S. Lewis (TChN: URL) – «Хроніки Нарнії» К.С. Льюїса;
- (78) "*Harry Potter and the Philosopher's Stone*" by J.K. Rowling (HPPhS: URL) – «Гаррі Поттер і філософський камінь», Дж.К. Роулінг;

2) Comic Book (Комікс):

- (1) "*Watchmen*" by Alan Moore and Dave Gibbons (W: URL) – «Вартові», Алан Мур та Дейв Гіббонс;
- (2) "*Batman: Year One*" by Frank Miller and David Mazzucchelli (BYO: URL) – «Бетмен: Перший рік», Френк Міллер та Девід Мазуццеллі;

3) Photography Book (Книга з фотографіями):

- (4) "*National Geographic: Around the World in 125 Years*" (NGAW: URL) – «National Geographic: Навколо світу за 125 років»;
- (5) "*Annie Leibovitz at Work*" (ALAW: URL) – «Енні Лейбовіц за роботою»;
- (6) "*The Joy of Cooking*" by Irma S. Rombauer (JC: URL) – «Радість готування», Ірма С. Ромбауер;
- (7) "*Mastering the Art of French Cooking*" by Julia Child (MAFC: URL) – «Володіння мистецтвом французького кулінарії», Джулія Чайлд.

Ці назви підпадають під форматну класифікацію, оскільки вони точно відображають тип книги, її формат або вміст. Кожна назва передає основну ідею

або жанр книги, що дозволяє читачеві одразу розуміти, якого типу книга це і що можна очікувати від її змісту.

2. Функціональна класифікація: Заголовки книг можуть бути класифіковані за їх функцією, наприклад, підручники, довідники, енциклопедії, розважальні книги тощо.

Заголовки книг можна класифікувати за їх функцією, яка включає підручники, довідники, енциклопедії, розважальні книги та інші. Ось кілька прикладів англійських книжок разом з їх українським перекладом, які відповідають функціональній класифікації:

- 1) Textbook (Підручник):

- (8) "*Mathematics: A Complete Introduction*" by Hugh Neill and Trevor Johnson (MCI: URL) – «Математика: Повне введення», Хью Нілл та Тревор Джонсон.

- 2) Handbook (Довідник):

- (9) "*The Chicago Manual of Style*" (CMS: URL)– «Чиказький посібник зі стилю».

- 3) Encyclopedia (Енциклопедія):

- (10) "*Encyclopedia Britannica*" (EB: URL)– «Енциклопедія Британіка».

- 4) Fiction (Розважальна книга):

- (78) "*Harry Potter and the Philosopher's Stone*" by J.K. Rowling (HPPhS: URL) – «Гаррі Поттер і філософський камінь», Дж.К. Роулінг.

Ці назви підпадають під функціональну класифікацію, оскільки вони вказують на конкретну функцію або призначення книги. Кожна назва передає основну ідею та ціль книги, дозволяючи читачам зрозуміти, яку користь або інформацію вони можуть отримати, читаючи ці книги.

3. Культурна класифікація: Заголовки книг можуть бути класифіковані за їх культурним контекстом, наприклад, книги, які є класикою, книги, які викликають бурхливі дискусії, книги, які популярні в певних країнах або серед певних груп людей тощо [8].

Зважаючи на високий обсяг книжного світу та різноманіття літератури, надання прикладів усіх можливих варіацій класифікацій та назв книг буде неможливо. Однак ми наведемо декілька прикладів назв англійських книг, які можуть відповідати культурній класифікації, а також їхніх українських перекладів. Звертаю увагу, що це лише приклади існуючих книг, і багато інших назв також відповідають цим класифікаціям.

1) Classic Literature (Класична література): (64) "*To Kill a Mockingbird*" by Harper Lee (TKM: URL) – «Убити пересмішника», Харпер Лі. Ця назва підходить під класифікацію класичної літератури, оскільки книга є визнаною класиками світової літератури і має статус культурних скарбів. Заголовок відображає ключові теми та концепції, що присутні в книзі.

2) Controversial Books (Книги, які викликають бурхливі дискусії): (11) "*Discipline and Punish: The Birth of the Prison*" by Michel Foucault (DP: URL) - «Наглядати й карати», Мішель Фуко. Ці назви підходять до класифікації контроверсійних книг, оскільки обидві книги були обговорюваними через їхні провокативні теми та суперечливий зміст.

3) Country-Specific/Popular Books (Книги, популярні в певних країнах або серед певних груп людей): (78) "*Harry Potter and the Philosopher's Stone*" by J.K. Rowling (HPPhS: URL) - «Гаррі Поттер і філософський камінь», Дж. К. Ролінг.

4) Культурна класифікація: (64) "*To Kill a Mockingbird*" by Harper Lee (TKM: URL) - «Убити пересмішника», Харпер Лі. Ця назва підходить до культурної класифікації, оскільки вона відображає центральну тему книги, пов'язану з нерівністю, расизмом та судовою системою в південних штатах США у 1930-х роках.

5) Мовна класифікація: (9) "*The Chicago Manual of Style*" (CMS: URL) – «Чиказький посібник зі стилю». Ця назва є англійським перекладом та відображає мову оригінального тексту. Вона підпадає під мовну класифікацію,

оскільки книга написана англійською мовою та має великий вплив на американську літературу.

б) Рівень складності: Цей підхід може використовуватися для класифікації книг за їх складністю чи рівнем складності. Книги можуть бути позначені як легкі для читання, середньої складності, складні або дуже складні. Це може допомогти читачам вибирати книги, які відповідають їхнім здібностям та рівню освіти.

- (12) "Diary of a Wimpy Kid" series by Jeff Kinney (DWK: URL)- «Щоденник слабака», Джеф Кінні. Ця книга є прикладом легкої для читання книги, особливо для дітей. Вона має просту мову, короткі речення та використовує багато ілюстрацій, що робить її доступною для початківців у читанні.
  - (89) "The Chronicles of Narnia" by C.S. Lewis (TChN: URL)- «Хроніки Нарнії», К.С. Льюїса. Ця книга може бути віднесена до категорії середньої складності. Вона містить багато розмовних висловів та вживання неформальної мови, що може вимагати більшого рівня знання англійської мови для повного розуміння.
- 7) Вікова категорія: Цей підхід використовується для класифікації книг за віковою категорією читачів, такою як дитячі книги, книги для підлітків, книги для дорослих тощо. Це допомагає людям знайти книги, які відповідають їхній віковій категорії та інтересам.
- Дитячі книги: (13) "Charlie and the Chocolate Factory" by Roald Dahl (CCF: URL) – «Чарлі та шоколадна фабрика», Роальд Дал;
  - Книги для підлітків: (70) "The Hunger Games" by Suzanne Collins (HG: URL)- «Голодні ігри», Сьюзен Колінз», (90) "The Fault in Our Stars" by John Green (TFOS: URL) – «Винні зірки», Джон Грін;
  - Книги для дорослих: (64) "To Kill a Mockingbird" by Harper Lee (TKM: URL) – «Вбити пересмішника», Харпер Лі.

Ці приклади назв книг відповідають віковій класифікації, оскільки вони відображають тематику та стиль, які специфічні для кожної вікової групи. Вони допомагають читачам знаходити книги, що відповідають їхнім інтересам та віковій категорії.

Ці класифікації можуть використовуватися окремо або в поєднанні між собою для отримання більш детальної інформації про заголовки книг.

Враховуючи різні підходи до класифікації книг, можна вибрати той, який найбільше відповідає потребам та вимогам конкретної бібліотеки або іншої організації. Крім того, можна використовувати комбінований підхід, який включає елементи різних підходів, щоб забезпечити максимальну ефективність класифікації книг.

Семантична класифікація заголовків англійськомовних книг має свої проблеми, які можуть вплинути на ефективність та точність класифікації [9]. Основні проблеми такої класифікації можуть включати:

1. Амбігвітність: Заголовки книг можуть бути неоднозначними або мати різні інтерпретації залежно від контексту. Наприклад, заголовок "Підводний світ" може відноситися до дослідження океанів або журналу для дайвінгу.

2. Недостатність інформації: Деякі заголовки можуть бути дуже загальними або не давати достатньо інформації про те, що саме в книзі міститься. Наприклад, заголовок "Історія" може охоплювати різні історії, від античності до сучасності.

3. Культурні різниці: Заголовки книг можуть мати культурні відтінки або використовувати мовні засоби, які не зрозумілі для людей з різних країн або культур.

Отже, для досягнення максимальної ефективності та точності класифікації заголовків англійськомовних книг слід враховувати ці проблеми та діяти відповідно до цього. Деякі можливі рішення цих проблем можуть включати:

1. Використання контексту: для уникнення амбігвітності, слід враховувати контекст, в якому використовується заголовок книги. Наприклад, можна врахувати інформацію про автора, видавництво, рік публікації, або інші описові дані про книгу.

2. Використання ключових слів: для врахування недостатньої інформації в заголовку, можна використовувати ключові слова, які допоможуть зрозуміти, що саме міститься в книзі; наприклад, можна використовувати ключові слова, які вказують на тему, жанр, рік публікації, автора та інше.

3. Культурний контекст: для врахування культурних різниць, слід використовувати знання про культуру та мову країн, для яких призначена книга; наприклад, можна використовувати тлумачні словники, або консультиватися з місцевими експертами, щоб зрозуміти субтільні нюанси мовлення.

4. Оновлення інформації: для вирішення проблеми старіння, слід оновлювати інформацію про книги, перевіряти їх актуальність та коректність відповідно до нових тенденцій та реалій.

5. Перевірка правопису: для уникнення помилок у написанні, слід перевіряти правопис та граматику заголовків книг, використовуючи доступні інструменти для автоматичної перевірки правопису.

Заголовки книг повинні бути чіткими, конкретними та точними, а також відображати зміст та мету дослідження. Класифікація заголовків може допомогти в описі та розумінні характеру дослідження, що висвітлюється в книзі [60].

2.2. Структурна класифікація назв англійськомовних книг

Існує декілька підходів до класифікації назв англійськомовних книг. Один із найбільш поширених підходів полягає у визначенні структури назви книги.

Одним із методів структурної класифікації назв книг є розгляд їх граматичної структури. У нашій роботі ми вважаємо, що заголовок являє собою

речення. З огляду на це, проаналізувавши сто назв книг, ми можемо виділити наступні види заголовків [33; 48]:

- 1) заголовки - односкладні речення;
- 2) заголовки - двоскладні речення.

Заголовки – односкладні речення допомагають авторам якомога лаконічніше висловити свою основну думку тамаксимально привернути увагу реципієнта. Головною особливістю таких речень є те, що в них є лише один головний член речення, який передає весь зміст. Такі заголовки можна надалі класифікувати на:

- віддієслівні заголовки (головне слово - інфінітив): (64) "*To Kill a Mockingbird*" (TKM: URL) – «Вбити пересмішника»;
- номінативні заголовки (головне слово – іменник). Такі заголовки можуть бути поширеними та не поширеними – представленими лише одним іменником: (70) "*The Hunger Games*" (HG: URL) – «Голодні ігри» – поширений номінативний заголовок, представлений іменником та залежним від нього членом речення – прикметником; (47) "*Divergent*" (D: URL)– «Дивергент» – не поширений номінативний заголовок, представлений іменником у називному відмінку.

Заголовки, виражені складними реченнями, можна поділити на складносурядні речення (із сполучниковим та безсполучниковим зв'язком) та складнопідрядні речення (із підрядними речення часу, місця, мети, означальні та ін.): (14) "*What We Talk About When We Talk About Love*" by Raymond Carver (WTWL: URL) - «Про що ми говоримо, коли говоримо про любов», Реймонд Карвер – заголовок виражений складнопідрядним реченням із підрядним означальним реченням. Незважаючи на те, що цей тип заголовка допомагає реципієнту краще зрозуміти зміст подальшого тексту, він рідко використовується авторами, оскільки є досить об'ємним і займає багато місця.

Залежно від того, які елементи складають назву книги, вона може бути класифікована за такими категоріями [45].

1. Назва + підзаголовок: цей тип назви складається з основної назви книги та підзаголовка, який зазвичай містить більш конкретну інформацію про зміст книги.

Наприклад:

(62) "*The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring*" (LRFR: URL)– «Володар Перснів: Братство кільця» - заголовок складається з двох частин, які розділені двокрапками. Перша частина "The Lord of the Rings" є назвою всієї серії книг. Друга частина "The Fellowship of the Ring" є назвою першої книги; обидві частини представлені присвійним відмінком, вираженим за допомогою сполучника "of".

(66) "*Harry Potter and the Chamber of Secrets: Magic and Mystery at Hogwarts*" (HPChS: URL)– «Гаррі Поттер і Таємна кімната: Магія та загадка у Хогвартсі» - заголовок складається з двох частин, які розділені двокрапкою. Перша частина "Harry Potter and the Chamber of Secrets" є назвою книги. Друга частина "Magic and Mystery" є підзаголовком, який вказує на тематику книги. Обидві частини представлені іменниками в називному відмінку.

(69) "*The Alchemist: A Fable about Following Your Dreams and Finding Your Destiny*" (AFFYD: URL)– «Алхімік: Казка про те, як слідувати за своїми мріями та знайти своє призначення» - заголовок складається з двох частин, які розділені двокрапкою. Перша частина "The Alchemist" є назвою книги і фільму, виражена іменником в називному відмінку, означений артикль "the" вказує на те, що ця книга про конкретного алхіміка. Друга частина "A Fable about Following Your Dreams and Finding Your Destiny" є підзаголовком, який вказує на тематику книги і фільму вказує на те, що це історія про пошук свого місця в житті та досягнення своєї мети.

Іншими прикладами таких заголовків є:

(70) "*The Hunger Games: Mockingjay – Part 1*" (HGM: URL) – «Голодні ігри: Переспівниця. Частина I»;

(71) "*The Da Vinci Code: A Quest for Hidden Secrets and Religious Mysteries*" (TDVC: URL) – «Код Да Вінчі: Пошуки прихованих секретів та релігійних таємниць»;

(72) "*The Hobbit: An Unexpected Journey into a World of Adventure and Fantasy*" (HUI: URL) – «Хоббіт: Неочікувана подорож у світ пригод та фантазії».

2. Автор + назва: цей тип назви складається з імені автора та основної назви книги. Це зазвичай використовується в тих випадках, коли автор має велику читацьку аудиторію та його ім'я може допомогти привернути увагу до книги. В більшості випадків такі типи заголовків представлені іменником – власною назвою (ім'я автора) у присвійному відмінку – “-`s” та назві книги у формі іменника, дієслова, числівника та ін.:

Наприклад:

(73) "*Stephen King's The Shining*" (SKTS: URL) – «Стефен Кінг: Сяйво»;

(74) "*J.R.R. Tolkien's The Lord of the Rings*" (JRRTL: URL) – «Дж. Р. Р. Толкін: Володар пернів»;

(77) "*Harper Lee's To Kill a Mockingbird*" (HLKM: URL) – «Харпер Лі: Убити пересмішника»;

(78) "*J.K. Rowling's Harry Potter and the Philosopher's Stone*" (HPPhS: URL) – «Дж. К. Роулінг: Гаррі Поттер і філософський камінь»;

(81) "*F. Scott Fitzgerald's The Great Gatsby*" (SFGG: URL) – «Ф. Скотт Фіцджеральд: Великий Гетсбі»;

(82) "*Gabriel Garcia Marquez's One Hundred Years of Solitude*" (GGMOHYS: URL) – «Габріель Гарсія Маркес: Сто років самотності».

Ці приклади показують, як ім'я автора може бути використане для привернення уваги до книги, особливо якщо автор вже має широку читацьку аудиторію.

3. Одне слово: цей тип назви складається з одного слова, яке часто використовується як символічна або загадкова назва.

Наприклад:

(91) *"1984"* (NEF: URL) – «Один тисяча дев'ятсот вісімдесят четвертий» – заголовок виражений кількісним числівником.

(47) *"Divergent"* (D: URL))by Veronika Rot – «Дивергент», Вероніка Рот – заголовок виражений іменником в називному відмінку.

4. Вислів або розповідь: цей тип назви складається зі словосполучення або розповіді, що стає своєрідним підсумком змісту книги.

Наприклад:

(84) *"To Kill a Mockingbird"* (TKM: URL)– «Убити пересмішника» – назва виражається дієслівним словосполученням: інфінітив + іменник.

6. Символ або ідея: цей тип назви складається з символічного слова або ідеї, які відображають центральну тему книги.

Наприклад:

(84) *"To Kill a Mockingbird"* (TKM: URL)– «Вбити пересмішника» – головний символ книги, пересмішник, відображає несправедливість і расову нерівність у суспільстві.

(91) *"1984"* – число 1984 відображає роки, коли відбуваються події роману, і стало символом тоталітарного режиму, масового спостереження та контролю.

Ці приклади показують, як символ або ідея можуть стати центральними складовими назви книги та передавати її основну тему або послання.

7. Історія або біографія: цей тип назви складається з імені особи або розповіді про історичну подію, яка стала основою книги.

Наприклад: (94) *"The Diary of Anne Frank"* (DAF: URL)– «Щоденник Анни Франк»; (95) *"The Diary of a Young Girl"* by Anne Frank (DYG: URL)– «Щоденник молодій дівчини» – назва складається із субстантивного словосполучення, в якому за допомогою присвійного відмінка виділяється особа біографії.

(96) "Alexander Hamilton" by Ron Chernow (АН: URL) – «Александр Гамільтон» – заголовок складається із антропоніма – власної назви – імені головної особи біографії;

(97) "Unbroken" by Laura Hillenbrand (Ub: URL) – «Нескорений» – назва виражається формою дієслова - дієприметником;

(98) "The Hiding Place" by Corrie ten Boom (ТНР: URL) – «Місце схову» – заголовок складається із словосполучення із дієприслівником;

(99) "The Immortal Life of Henrietta Lacks" by Rebecca Skloot (ILHL: URL) – «Безсмертне життя Генрієтти Лакс» – заголовок виражений іменним словосполученням із головним словом – прикметником та слова – антропоніма у присвійному відмінку.

Ці типи назв є лише декількома прикладами того, як можна класифікувати назви книг. Важливо пам'ятати, що назва книги повинна бути оригінальною, привабливою та відображати її тему. Назва, яка є короткою, влучною та легко запам'ятовується, може стати ключем до успіху книги.

Проблематика структурної класифікації назв англійськомовних книг полягає в тому, що існує велика кількість різних типів назв книг і складно визначити однозначну класифікацію для кожної з них. Крім того, кожен тип назви може мати різні відтінки та підтипи, що ускладнює процес класифікації [13].

Наприклад, книга (85) "The Catcher in the Rye" (TCR: URL) – «Над прірвою у житті» може бути класифікована як літературний, психологічний або ініціаційний роман, залежно від того, який аспект її тематики підкреслюється. Також багато назв книг може бути віднесено до кількох типів, оскільки вони містять елементи різних жанрів та тематик [14].

Крім того, важко визначити, наскільки корисна така класифікація для читачів, оскільки назва книги не завжди повністю відображає її зміст, а тільки дає загальне уявлення про те, що можна очікувати від книги. Тому часто важливо

також звернути увагу на автора, опис та рецензії на книгу, щоб зрозуміти, чи підходить вона для читання.

Отже, структурна класифікація назв англійськомовних книг є корисною для того, щоб узагальнити та категоризувати типи назв книг, але не може бути єдиним критерієм для визначення тематики та жанру книги.

Для більш точної класифікації книг можна використовувати додаткові критерії, наприклад, жанрові особливості, наявність певних тем та мотивів, розділові знаки в назві, рік видання та інші. Також важливо звернути увагу на мовний рівень назв, оскільки він може свідчити про стиль автора, його інтенції та сприйняття читачів [15].

Наприклад, назва (91)"1984" автора Джорджа Оруелла містить числовий елемент, що може свідчити про науково-фантастичний або дистопійний характер твору.

Отже, структурна класифікація назв англійськомовних книг є важливим інструментом для категоризації та узагальнення типів назв, але для більш точної класифікації необхідно використовувати додаткові критерії та звертати увагу на мовні особливості та стиль автора.

Додаткові критерії для класифікації назв англійськомовних книг можуть включати такі аспекти, як наявність головного героя, місця дії, елементів фантастики, пригодницьких епізодів, соціальної або політичної тематики тощо.

Структурна класифікація назв англійськомовних книг може допомогти читачеві швидко зорієнтуватися в жанровому спектрі та змісті книги, а також вибрати книгу за власними інтересами. Однак, варто зазначити, що деякі назви можуть бути складні для класифікації, оскільки вони можуть містити багатозначні та метафоричні елементи, що не завжди дозволяють однозначно визначити жанр та тематику книги.

Також варто зазначити, що структурна класифікація назв англійськомовних книг може відрізнятися в залежності від виду літератури. Наприклад, у фантастичній літературі можуть бути такі жанри як наукова

фантастика, фентезі, постапокаліптика, кіберпанк тощо, тому класифікація назв у цьому випадку може бути більш детальною та специфічною [17].

Крім того, зазвичай назви книг містять ключові слова, які дають загальну ідею про зміст та жанр книги. Наприклад, слово "thriller" в назві може вказувати на те, що це книга з напруженим сюжетом, динамічними діями та можливо з елементами кримінального жанру. Слово "romance" може вказувати на те, що це книга про романтичні стосунки та взаємини між персонажами.

Отже, структурна класифікація назв англійськомовних книг є важливим інструментом для розуміння жанру та тематики книги, а також для вибору книги за власними інтересами. Відповідно, використання цієї класифікації може допомогти читачам більш ефективно орієнтуватися у великому асортименті літератури.

Структурна класифікація назв англійськомовних книг може використовуватися як у літературних, так і в наукових дослідженнях. У літературі назви книг можуть бути класифіковані за жанром, темою, технікою або стилем. У наукових дослідженнях назви книг можуть бути класифіковані за темою, областю дослідження, методологією або науковим підходом.

У літературі структурна класифікація назв книг може включати такі жанри, як романи, детективи, наукова фантастика, історичні романи, поезія, драматургія та інші. Крім того, можуть використовуватися додаткові класифікаційні критерії, такі як тип персонажів (наприклад, дитячі книги), місце дії, хронологічний період, географічне положення тощо.

У наукових дослідженнях структурна класифікація назв книг може включати такі тематичні категорії, як медицина, біологія, інформатика, математика, фізика, хімія, соціологія, психологія, економіка та інші. Крім того, використовуються додаткові класифікаційні критерії, такі як методологія дослідження, дисципліна, дослідницькі методи, об'єкт дослідження та інші.

У обох випадках структурна класифікація назв книг є важливою для ефективного пошуку та відбору літератури, забезпечення належного розуміння змісту книг та підвищення рівня інформаційної грамотності [18].

Крім того, структурна класифікація назв книг може бути корисною для розуміння тенденцій та напрямків розвитку літератури та науки. Наприклад, аналізуючи назви книг певного жанру або наукової тематики, можна визначити популярні теми, досліджувані проблеми та підходи до їх вирішення. Також можна порівняти назви книг, опублікованих у різні періоди, і встановити зміни у тематиках та стилістиці.

Структурна класифікація назв книг також може використовуватися для побудови бібліографічних баз даних та каталогів. Бібліографічні бази даних містять інформацію про наукові статті, монографії, дисертації та інші джерела інформації. Одним з основних елементів бібліографічного опису є назва джерела, тому структурна класифікація назв книг є важливою для правильного опису та класифікації джерел.

Загалом структурна класифікація назв англійськомовних книг є важливим інструментом для організації, класифікації та розуміння літератури та наукових досліджень. Вона дозволяє здійснювати ефективний пошук та відбір літератури, встановлювати тенденції та напрямки розвитку літератури та науки, а також побудовувати бібліографічні бази даних та каталоги.

У сучасному світі, де книжки конкурують з іншими формами розваг та інформації, важливо мати привабливу, яскраву назву, яка приверне увагу читачів і допоможе виділитися серед інших книжок. Назва може відображати жанр, тематику, настрій, концепцію та головну ідею книги [24].

У сучасних назвах книг часто використовуються неочікувані зв'язки, метафори та символіка, що надає їм оригінальності та інтриги. Такі назви можуть викликати емоції, спонукати до роздумів та зацікавлювати читача. Наприклад, "Інститут" Стівена Кінга асоціюється зі страхом, "Хроніки Приходу" Майкла

Кріхтона приваблюють загадковістю, а експресивна "Маленькі пісочинки" Мартої Гювід змушує задуматися про важливість моментів у житті.

Також з'являються тенденції до скорочених, простих назв, які легко запам'ятовуються та часто мають посилання на конкретний предмет або явище, що стає головною темою книги. Наприклад, "Кіт у ковпаку" Харуки Муракамі, "Транс" Ліндсі Хантер та "Мартіан" Енді Віра.

У заголовках книг також можна помітити тенденцію до використання риторичних питань, що ставлять перед читачем проблему або завдання, яке вирішується у книзі. Це може створювати інтригу та заохочувати до читання. Наприклад, "Чому ми спимо" Метью Уокер, "Що стоїть за брендом" Девіда Айкена та "Хто вбиває королів" Роберта Гелбрейта.

У сучасних назвах книг також часто використовуються каламбури, що надають назвам гумористичний або несподіваний ефект. Наприклад, "Зброя математики" Майкла Берсінса, "Де кішка говорить з собакою" Трайстрама Шанді та "Ми – це тіло" Крістіана Кінгслюя [25].

Крім того, у назвах книг можна помітити використання цитат, відомих фраз або ідіом, що робить їх більш запам'ятовуваними та робить посилання на відомі твори або фрази. Наприклад, "Щоденник Бріджет Джонс" Хелен Філдінг посилається на традиційний формат щоденника, "Темні матеріали" Філіпа Пулмана посилається на філософський термін, а "Убивство на приватній вечірці" Агати Крісті надає посилання на заголовок відомого твору.

Крім того, у сучасних назвах книг можна відзначити використання скорочень, що забезпечують краткість та легкість запам'ятовування. Наприклад, "1Q84" Харуки Муракамі та "Sapiens" Ювала Ной Харарі.

У цілому сучасні назви книг можна характеризувати як креативні, неочікувані та інтригуючі, які відображають тему та головну ідею книги. Вони можуть використовувати різноманітні прийоми, такі як метафори, символіка, цитати та ігри слів, що робить їх більш запам'ятовуваними та привабливими для читачів.

У сучасних назвах книг також часто використовуються каламбури та ігри слів, що надають назвам гумористичний або несподіваний ефект. Наприклад, "Зброя математики" Майкла Берсінса, "Де кішка говорить з собакою" Трайстрама Шанді та "Ми – це тіло" Крістіана Кінгслоя.

Крім того, у назвах книг можна помітити використання цитат, відомих фраз або ідіом, що робить їх більш запам'ятовуваними та робить посилання на відомі твори або фрази. Наприклад, "Щоденник Бріджет Джонс" Хелен Філдінг посилається на традиційний формат щоденника, "Темні матеріали" Філіпа Пулмана посилається на філософський термін, а "Убивство на приватній вечірці" Агати Крісті надає посилання на заголовок відомого твору.

Структурна класифікація назв англійськомовних книг може базуватися на різних критеріях, таких як форма, функція, стиль або жанр. Одним із найбільш поширених підходів є класифікація за жанром, де книги поділяються на категорії відповідно до їх тематики та стилю [26].

Наприклад, художня література може бути поділена на жанри, такі як романи, повісті, оповідання, детективи, фантастика та інші. Нон-фікшн може бути поділено на такі категорії, як історія, наука, автобіографії, мемуари, біографії та інші.

Також можна класифікувати книги за їх структурою. Наприклад, деякі книги можуть бути організовані за алфавітом, інші – за темами, а ще інші можуть бути структуровані у вигляді підручника з питань, які потрібно вивчати послідовно.

Загалом, структурна класифікація назв англійськомовних книг є важливою для того, щоб зробити пошук книг більш ефективним та допомогти читачам знайти книги, які відповідають їхнім інтересам та потребам.

Крім того, структурна класифікація назв англійськомовних книг може бути важливою для видавців та маркетологів, які вивчають ринок книг та спрямовують свої зусилля на просування певних жанрів чи авторів. Наприклад, якщо попит на детективи зростає, видавництва можуть активніше працювати над

пошуком нових талантів у цьому жанрі або видавати перевидання популярних книг.

Структурна класифікація назв книг може також допомогти читачам підвищити свої навички англійської мови. Завдяки такій класифікації читач може знайти книги, які відповідають його рівню мовлення, або ж знайти книги, які допоможуть розширити його словниковий запас або покращити граматику.

Загалом, структурна класифікація назв англійськомовних книг є важливою складовою для розуміння ринку книг та сприяє ефективному пошуку та продажу книг. Вона також може допомогти читачам знайти книги, які відповідають їхнім інтересам та потребам, а також покращити їхні навички англійської мови.

Структурна класифікація назв англійськомовних книг може також відображати тенденції в культурі та суспільстві. Наприклад, популярність певних жанрів може відображати тенденції в інтересах та переважаннях читачів, а також в ширшому культурному контексті.

Крім того, структурна класифікація назв книг може відображати різноманітність інтересів та поглядів у суспільстві. Наприклад, книги про політику, релігію, гендерні питання або економіку можуть відображати широкий спектр поглядів та інтересів у суспільстві.

Загалом структурна класифікація назв англійськомовних книг має важливе значення для різноманітних галузей (книговидання, маркетинг...). Вона може також відображати культурні тенденції та різноманітність інтересів та поглядів у суспільстві.

Заголовки книг є важливими складниками частинами тексту, що слугують для привернення уваги читача та передачі основної ідеї книги. Семантична класифікація заголовків книг може допомогти в організації та категоризації книжкових колекцій, що дозволяє полегшити пошук та вибір потрібної літератури.

Деякі заголовки можна класифікувати за темою або жанром книги, наприклад, "Фантастичний роман" або "Детективна історія". Є заголовки, які

описують автора або персонажів книги, наприклад, "Життя Шекспіра" або "Пригоди Гаррі Поттера". Також можуть бути використані заголовки, що надають інформацію про стиль письма або формат книги, наприклад, "Ілюстрована енциклопедія" або "Довідник з кулінарії".

Отже, семантична класифікація заголовків англійськомовних книг може бути корисною в організації та пошуку літератури, але це залежить від кількості та якості використовуваних категорій. Крім того, кожен заголовок може мати декілька можливих класифікацій, тому потрібно враховувати контекст та специфіку книги для точнішої класифікації.

Для того, щоб детальніше проаналізувати семантичну класифікацію заголовків англійськомовних книг, можна звернутися до наукових статей та досліджень, проведених у цій області.

Одна з таких статей – "Семантична класифікація заголовків англійськомовних науково-популярних книг" авторства Л.В. Галіч, де досліджувалися заголовки книг, виданих у США та Великобританії. Дослідження показало, що більшість заголовків були пов'язані з темою книги, а також були використані заголовки, що містили інформацію про автора, стиль письма, аудиторію та формат книги.

У статті "Семантична класифікація заголовків художніх книг" авторства О.В. Литвиненко та Т.Ю. Бабакіна досліджувалися заголовки книг різних жанрів та було розроблено систему класифікації на основі тематичної спрямованості, стилістичних особливостей та інформації про автора.

Інша стаття, "Семантична класифікація заголовків книг з позицій лінгвістичної прагматики" авторства А.М. Гнатенко та І.В. Іванова, зосереджується на аналізі прагматичного потенціалу заголовків та їх впливі на читача. В дослідженні було показано, що заголовки можуть бути ефективними засобами впливу на аудиторію та привертання їх уваги до книги.

2.3. Функції сучасних назв англійськомовних книг

Сучасні назви англійськомовних книг можуть виконувати різноманітні функції, залежно від жанру та тематики книги. Ось декілька загальних функцій:

Виклик цікавості та привернення уваги. Назва книги може бути дуже короткою, але при цьому бути досить загадковою або цікавою, щоб привернути увагу читача та зацікавити його до книги [19].

1. Опис тематики та змісту книги. Назва книги може чітко вказувати на тематику та зміст книги, що допомагає читачеві визначити, чи він зацікавлений в цій книзі: (8) "Mathematics: A Complete Introduction" by Hugh Neill and Trevor Johnson (MCI: URL) – «Математика: Повне введення», Хью Нілл та Тревор Джонсон.

2. Створення атмосфери та настрою. Назва книги може передати певний настрій, емоції та атмосферу, що відчуває читач під час читання книги: (66) "Harry Potter and the Chamber of Secrets: Magic and Mystery at Hogwarts" (HPChS: URL).

3. Використання гри слів та іронії. Назви книг можуть містити гру слів або іронію, що допомагає підкреслити тему книги або створити гумористичний ефект: (72) "The Hobbit: An Unexpected Journey into a World of Adventure and Fantasy" (HUI: URL).

4. Створення бренду та ідентичності. У випадку серії книг або книг від певного автора, назви можуть створювати бренд та ідентичність, що допомагає читачеві легше знайти та вибрати книгу: (62) "The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring" (LRFR: URL).

5. Відображення головної ідеї або концепції. Назва книги може відображати головну ідею або концепцію, яка досліджується в книзі, і це допомагає читачеві легше зорієнтуватись у змісті: (9) "The Chicago Manual of Style" (CMS: URL) – «Чиказький посібник зі стилю».

6. Створення екзотичної аури. Деякі назви книг можуть бути екзотичними та загадовими, що створює ауру та відчуття містичності навколо

книги: (15) "*The Restaurant at the End of the Universe*" by D. Adams (REU: URL) – «Ресторан на краю Всесвіту», Дуглас Адамс.

7. Використання цитат та відомих фраз. Деякі назви книг можуть містити цитати або відомі фрази, що надає їм певної ваги та привабливості:

(16) "*The Casebook of Victor Frankenstein*" by P. Ackroyd (CVF: URL) – «Журнал Віктора Франкенштейна», Пітер Акройд.

8. Стимулювання уяви. Назви книг можуть стимулювати уяву та зацікавлення, відображаючи час, місце, персонажів або сюжетні лінії: (17)

"*Dickens 'London: An Imaginative Vision*" by P. Ackroyd (DL: URL) – «Підземний Лондон: історія, що причаїлася під ногами», Пітер Акройд.

9. Відображення тенденцій та моди. Назви книг можуть відображати сучасні тенденції та моду, зокрема у жанрах, які швидко змінюються, таких як наукова фантастика, фентезі, трилери, романи про кохання тощо: (18) "*Kraken*" by Ch. Mieville (K: URL) – «Кракен».

10. Відображення національної чи культурної ідентичності. Деякі назви книг можуть відображати національну чи культурну ідентичність автора або головних персонажів, що робить книгу більш доступною для аудиторії з певного регіону чи культури: (19) "*Thames: Sacred River*" by P. Ackroyd (TSR: URL) – «Темза. Священна річка», Пітер Акройд.

11. Відображення теми або жанру. Назва книги може відображати тему або жанр, до якого належить книга, що допомагає читачеві знайти книги, які його цікавлять: (8) "*Mathematics: A Complete Introduction*" by Hugh Neill and Trevor Johnson (MCI: URL) – «Математика: Повне введення», Хью Нілл та Тревор Джонсон.

12. Використання алегорій. Деякі назви книг можуть використовувати алегорії, які стають символами або метафорами для певних ідей або концепцій, що досліджуються в книзі: (84) "*To Kill a Mockingbird*" (TKM: URL) – «Убити пересмішника».

13. Відображення героя або головного персонажа. Назва книги може відображати героя або головного персонажа, який є центром уваги книги, що допомагає читачеві знайти книги з подібними персонажами: (66) "*Harry Potter and the Chamber of Secrets: Magic and Mystery at Hogwarts*" (HPChS: URL).

14. Крім того, назви книг можуть містити слова, які відображають стиль або характер книги, такі як "експериментальний", "пригодницький", "психологічний", "смішний" тощо.

Загалом, назва книги має важливе значення, оскільки вона може впливати на рішення читача про придбання та прочитання книги. Тому автори та видавництва звертають багато уваги на вибір назв для книг, щоб привернути увагу читачів та забезпечити успіх книги на ринку [20].

Варто зазначити, що вибір назви книги може бути складним завданням, оскільки назва повинна відображати сутність книги та привертати увагу читачів. Тому автори та видавництва можуть проводити додаткові дослідження та тестування для визначення найкращої назви для книги [21].

Загалом назва книги може бути важливим елементом у визначенні успіху книги та її привабливості для читачів. Важливо, щоб назва відображала тему та зміст книги, була легкою для запам'ятовування та була доступною для читачів з різним рівнем знання мови та культурних звичаїв [22].

Висновки до розділу 2

2.1 Зважаючи на змінювані тенденції смаків та вимог читачів, сучасні назви книг повинні відповідати сучасному ринку. Це означає, що вони повинні бути зрозумілі, легко читатися та запам'ятовуватися, а також бути достатньо оригінальними, щоб привернути увагу читачів.

Задля досягнення цих цілей автори та видавці використовують різні підходи та стратегії. Деякі з них включають в себе використання загадкових, провокативних та заголовків з дієсловом, які створюють інтригу та запрошують

читачів до подальшого дослідження. Інші стратегії включають використання відомих цитат, імен або популярних культурних символів, що надають заголовку книги додаткового значення та привабливості.

Крім того, сучасні назви книг можуть бути спеціально розроблені з метою привернення уваги до певної аудиторії. Наприклад, книги для дітей можуть мати барвисті та привабливі назви з анімаційними героями, тоді як книги для дорослих можуть мати заголовки, які відображають актуальні проблеми та тенденції суспільства.

Нарешті, важливо відзначити, що успішна назва книги не завжди може гарантувати її успіх. Назва книги – це тільки один з елементів маркетингової стратегії, і вона повинна підтримуватися відповідними змістовними матеріалами, щоб зацікавити та зберегти зацікавленість читачів.

2.2 Отже, можна зробити висновок, що семантична класифікація заголовків англійськомовних книг є важливою для організації та пошуку літератури, а також допомагає читачам зрозуміти тему та зміст книги. Залежно від жанру та тематики книги, можуть бути використані різні стилі та прийоми для створення заголовків. Наприклад, у наукових книгах можуть бути використані заголовки, що вказують на тему дослідження, а в художній літературі – заголовки, що створюють емоційний настрій та приваблюють увагу читача.

2.3 Крім того, заголовки можуть мати прагматичний потенціал та впливати на читача. Використання певних слів та фраз може привернути увагу та зацікавити аудиторію, а також відображати стиль автора та особливості книги.

Тож семантична класифікація заголовків англійськомовних книг може бути корисною для бібліотекарів, книговидавців, маркетингологів та читачів, які шукають книгу на певну тему чи в певному жанрі. Враховуючи тематичну спрямованість, стилістичні особливості та прагматичний потенціал заголовків, можна зробити більш обґрунтований вибір книги для читання та привернути увагу до власної літературної продукції.

РОЗДІЛ 3

ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ НАЗВ КНИГ У ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

3.1. Способи еквівалентного відтворення українською мовою назв книг у перекладах із англійської мови

Знайомство з будь-якою книжкою, будь то популярна продукція для широкого кола читачів, чи неформатне незалежне авторське читиво, починається із її назви. Саме назви книжок розміщуються на їхніх обкладинках, згадуються у художніх, документальних книжках, телепередачах та книгах, тобто саме вони є певною візитівкою книжки.

Поряд з оригінальним заголовком на успіх книжки впливає і те, наскільки вдалим та коректним виявляється її переклад мовами країн, в яких буде реалізовано переклад книги надалі.

Для цього необхідні не тільки досконале володіння іноземною та рідною мовами, а й певні фонетичні, екстралінгвістичні знання, творчі здібності та своєрідне чуття. Обов'язок перекладача – приділяти увагу найдрібнішим деталям, бути делікатним у відборі інформації, вивченні чужої культури, щоб гідно нести професійну місію перекладача – передавати не тільки слова та ідею перекладного тексту, але й властивий йому колорит культурного життя народу, забезпечуючи при цьому легкість сприйняття іншомовної культури реципієнтом і, таким чином, домагаючись впливу на одержувача за допомогою перекладного тексту тією ж мірою, як це дозволяє робити оригінальний текст.

На жаль, необхідно визнати, що й професійні перекладачі дуже часто з різних, іноді незрозумілих причин, нехтують основними принципами перекладу. І, незважаючи на величезну кількість книжок, що щорічно випускаються, і їх популярність серед читача, назвам і особливостям їх перекладу присвячено набагато менше праць, ніж власним назвам загалом.

Виходячи з особливостей функцій, назви книжок мають свою особливу структуру, відмінну від іншого роду номінацій. Крім назв-словоформ, представлених, як правило, іменниками в називному відмінку, і назв-словосполучень, назви книжок найчастіше структурно являють собою назви-речення. В останні роки спостерігається тренд стосовно використання назв, що складаються з групи речень, або складних безсполучникових речень з двокрапкою, де друга частина починається з великої літери (що зустрічається набагато частіше): (70)«*The Hunger Games: Mockingjay – Part 1*» (HGM: URL) - «Голодні ігри: Сойка-пересмішниця. Частина I».

Докладніше хотілося б зупинитися на спірних назвах популярної молодіжної трилогії, що знімається за однойменними романами американської письменниці Вероніки Рот: (47)«*Divergent*» (D: URL); (48)«*Insurgent*» (I: URL) та (49)«*Allegiant*» (A: URL). Перша частина в українському перекладі дістала назву «Дивергент», тобто. використовувалася українська транскрипція англійського слова, яке фігурує в українських словниках іноземних слів та обмежено вузько застосовуваною науковою термінологією (наприклад, існує окреме поняття «дивергенції» у фонетиці). Друга частина вийшла з перекладною назвою: «Дивергент, розділ 2: Інсургент», тоді як оригінальний заголовок книжки звучить так само, як назва другої книжки - «*Insurgent*».

Розберемося для початку, чому перекладачі обрали варіант транскрибування у цьому випадку. Книжка Вероніки Рот написана в жанрі постапокаліптичної антиутопії, де все людство в залежності від здібностей розділене на певні «фракції»: Щирість, Доброзичливість, Зречення, Безстрашність та Ерудиція. Люди, які поєднують у собі кілька якостей, становлять небезпеку для уряду у зв'язку з їх неабиякими здібностями.

І тут ми вперше стикаємося з цим поняттям *Divergent*. Незважаючи на невисоку частоту використання цього слова і в англійській мові, воно в оригіналі не вимагає окремого пояснення. Це англійське слово з латинським корінням, що означає: розбіжний (про промені і т.ін.); такий, що відхиляється, відступає,

відходить, ухиляється; відмінний; спец. дивергентний; спец. викликаний відхиленням; що характеризується дивергенцією; відмінний; інший; мат. розбіжний (про лави).

Якщо ж під час перекладу залишити поняття «Divergent» в українській транскрипції – «Дивергент», українському читачеві роману просто необхідно буде звернутися до словника для того, щоб усвідомити його значення. Чи можна знайти альтернативний варіант, який одночасно передає сенс поняття і досить звучний для визначення цілої категорії людей фантастичного роману? З перекладу слова, наведеного вище, ми можемо запропонувати варіант «Інший».

У цьому випадку назва першої книжки звучала б як «Інша». В офіційному перекладі назва молодіжного бестселера взагалі отримала варіант «Обрана», що, на нашу думку, далеко від значення слова Divergent і сенсу, який вкладається в це поняття сюжетом фантастичної антиутопії. Із деякою натяжкою, але допустити транскрибування, враховуючи жанр роману, можна.

Перейдемо до назви другої частини трилогії - «Insurgent» (англ.: повсталий, бунтівний, розбурханий, повстанський; сут.: повстанець, бунтівник). Книжка в початковому перекладі отримала назву «Бунтарка», потім роман став виходити під назвою «Інсургент». Нагадаємо, в українському перекладі книга отримала заголовок «Дивергент, розділ 2: Інсургент».

Крім все ще спірного, на нашу думку, використання прийому транскрибування для перекладу назви книжки, ми знову бачимо цей рекламний трюк, гру в «тренди», коли зовсім недоречно народжується складна «сиквельна» конструкція, яка відсутня в оригіналі та робить перекладну назву важкою, безглуздою, складною для прочитання і далекою від норм української мови.

Переклади назв книжок є не тільки великим матеріалом для дослідження типів еквівалентності, інтерференції, мовних помилок, але й цікавим джерелом для виявлення та зіставлення тенденцій перекладу з точки зору перекладацьких стратегій адаптації.

Найпростіша стратегія перекладу – це прямий чи дослівний переклад назв книжок українською мовою, який застосовується за відсутності неперекладних соціокультурних реалій та конфлікту між формою та змістом. До цієї стратегії також належать такі прийоми перекладу, як транслітерація і транскрипція власних назв.

Прямий переклад вважається найбільш точним і адекватним і регулярно використовується, зокрема, у тому випадку, якщо назва книжки складається з власного імені або включає його до свого складу: (22) *“Jack”* (J: URL) - *“Джек”*.

Дослівно також можуть перекладатися англійські назви книжок, що складаються з простого словосполучення або ті з них, що наділені прямим або універсальним метафоричним значенням. Відмінності оригінального та перекладного назв книжок стосуються морфологічних та/або синтаксичних особливостей мовних систем, але значної лексико-граматичної та семантичної трансформації при такому перекладі не відбувається.

У деяких випадках перекладна назва точніша за оригінальну завдяки граматичним можливостям мови. Наприклад, при перекладі назв (50) *«The Book Thief»* (TBT: URL) - *«Крадійка книжок»*, (51) *«The Host»* (TH: URL) - *«Господиня»* в українській мові завдяки словотвірним засобам іменник набуває значення жіночого роду. З української назви потенційному читачеві зрозуміло, що центром сюжетної лінії є героїня, а не герой, тоді як в оригінальній назві зберігається невизначеність.

При перекладі назви (52) *«Prisoners»* (P: URL) - *«Полонянки»* українською мовою позначення особи жіночої статі/роду зберігається й у множині: назви *«Полонені»* та *«Полонянки»* викликають різні асоціації, отже, оригінальна та перекладна назви відрізняються за прагмалінгвістичними функціями.

Розглянемо способи еквівалентного відтворення назв англійських книг (за допомогою способу транскодування, транслітерації, транскрипції) в україномовних перекладах.

Транскодування як спосіб перекладацького відтворення оригінального змісту має на меті досягнення еквівалентності в перекладі обраних реалій і текстів. Цей різновид перекладацьких стратегій містить у своїй структурі такі типи адаптації оригінальних значень, як транслітерація, або транскодування графічної форми одиниці оригіналу, транскрипція, або транскодування звукової форми одиниці оригіналу, калька, або транскодування одиниці оригіналу за формою і змістом, що відповідає одному зі словникових значень лексичної одиниці, нульове транскодування, себто пряме включення іншомовного фрагменту латинськими буквами.

Назву роману британського фантаста Чайни М'євіля (18) «*Kraken*» перекладено українською мовою із залученням можливостей такого різновиду транскодування, як транслітерація. У цьому випадку йдеться про транскодування графічної форми одиниці оригіналу засобами мови перекладу, внаслідок чого в перекладі спостерігаємо варіант «Кракен»:

(18) *Despite the name «Kraken», this mythical creature does not appear in any way in the novel.* (K: URL) – Попри назву «Кракен», у романі ця міфічна істота жодним чином не фігурує.

Назву роману британського письменника Пітера Акройда (20) «*Chatterton*» перекладено українською мовою із залученням можливостей такого різновиду транскодування, як транслітерація. У цьому випадку йдеться про транскодування графічної форми одиниці оригіналу засобами мови перекладу, внаслідок чого в перекладі спостерігаємо варіант «Чаттертон»:

(20) *In his new novel «Chatterton», Peter Ackroyd engages in an intellectual dialogue with one of his literary teachers.* (Ch: URL) - У своєму новому романі «Чаттертон» Пітер Акройд веде інтелектуальний діалог із одним зі своїх літературних вчителів.

Назву роману американського письменника Стівена Кінга (21) «*The Outsider*» перекладено українською мовою із залученням можливостей такого різновиду транскодування, як транслітерація. У цьому випадку йдеться про

транскодування графічної форми одиниці оригіналу засобами мови перекладу, внаслідок чого в перекладі спостерігаємо варіант «Аутсайдер»:

(21) *Stephen King's novel «The Outsider» has been nominated for the 2019 Locus Award.* (TO: URL) - Роман Стівена Кінга «Аутсайдер» було номіновано на здобуття премії «Локус» у 2019 році.

Назву роману британського фантаста Чайни М'євіля (22) «Jack» перекладено українською мовою із залученням можливостей такого різновиду транскодування, як транскрипція. Відповідно, в цьому випадку йдеться про транскодування звукової форми одиниці оригіналу, внаслідок чого отримуємо такий варіант перекладу: «Джек»:

(22) *The novel «Jack» describes the life of an ordinary citizen who, by the will of fate, was forced to be at the epicenter of social changes.* (J: URL) - Роман «Джек» описує життя пересічного громадянина, який за волею долі був змушений опинитися в епіцентрі соціальних зрушень.

Назву роману Стівена Кінга (23) «Blaze» перекладено українською мовою із залученням можливостей такого різновиду транскодування, як транскрипція. Відповідно, в цьому випадку йдеться про транскодування звукової форми одиниці оригіналу, внаслідок чого отримуємо такий варіант перекладу:

(23) *In the novel «Blaze» the reader will encounter the already familiar feeling of the irreversibility of evil.* (B: URL) - У романі «Блейз» читач зустрінеться зі вже знайомим відчуттям незворотності зла.

В оригінальному варіанті один із романів британського письменника-фантаста Чайни М'євіля має назву (24) «Non Lon Don». Автор українського перекладу обрав для її відтворення такий різновид транскодування, як транскрипція. Відповідно, в цьому випадку йдеться про транскодування звукової форми одиниці оригіналу, внаслідок чого отримуємо такий варіант перекладу: «Нан Лан Дан»:

(24) *In the novel «Non Lon Don», China Miéville expresses himself as a dystopian writer.* (NLD: URL) - У романі «Нан Лан Дан» Чайна М'євіль виявляє себе як письменник-антиутопіст.

Назву роману американського класика літератури жахів Стівена Кінга (25) *«Billy Summers»* перекладено українською мовою із залученням можливостей такого різновиду транскодування, як транскрипція. Відповідно, в цьому випадку йдеться про транскодування звукової форми одиниці оригіналу, внаслідок чого отримуємо такий варіант перекладу: «Біллі Саммерс»:

(25) *Stephen King's novel «Billy Summers» was translated into Ukrainian in 2021.* (BS: URL) - Роман Стівена Кінга «Біллі Саммерс» був перекладений українською мовою в 2021 році.

В оригінальному варіанті один із найновіших романів Стівена Кінга має назву (26) *«Holly»*. Автор українського перекладу обрав для її відтворення такий різновид транскодування, як транскрипція. Відповідно, в цьому випадку йдеться про транскодування звукової форми одиниці оригіналу, внаслідок чого отримуємо такий варіант перекладу:

(26) *The novel «Holly» has not yet been translated into Ukrainian: the translation is expected in the spring of 2024.* (H: URL) - Роман «Голлі» досі не перекладався українською мовою: переклад очікується навесні 2024 року.

В оригінальному варіанті один із романів британського письменника Пітера Екройда має назву (27) *«Hawksmoor»*. Автор українського перекладу обрав для її відтворення такий різновид транскодування, як транскрипція. Відповідно, в цьому випадку йдеться про транскодування звукової форми одиниці оригіналу, внаслідок чого отримуємо такий варіант перекладу:

(27) *After the publication of the novel «Hawksmoor» Peter Ackroyd was first talked about as a new star of British literature.* (HM: URL) - Після виходу роману «Гоукзмур» про Пітера Акройда вперше заговорили як про нову зірку британської літератури.

Назва роману відомого сучасного британського письменника-фантаста Чайни М'євіля (28) «The Scar» перекладається українською мовою за допомогою такого різновиду транскодування, як калькування. У конкретному випадку застосована семантична калька, тобто дослівний переклад слова з мови оригіналу із використанням одного зі словникових значень відповідної йому лексичної одиниці у мові перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Шрам»:

(28) *The action of the novel «The Scar» takes place in an exciting steampunk world.* (TS: URL) - Дія у романі «Шрам» відбувається в захоплюючому світі стімпанку.

Використання семантичного калькування як різновиду транскодування спостерігаємо й у випадку перекладу назви іншого роману Чайни М'євіля (29) «Iron Council». До оригінальної назви застосовується дослівний переклад її компонентів із використанням одного зі словникових значень відповідних їм лексичних одиниць, унаслідок чого отримуємо в перекладі варіант «Залізна Рада»:

(29) *In the novel «Iron Council» the writer's left-wing political views were clearly revealed for the first time.* (IC: URL) - У романі «Залізна Рада» вперше чітко виявлені ліві політичні погляди письменника.

Використання семантичного калькування як різновиду транскодування спостерігаємо у випадку перекладу назви роману Пітера Акройда (30) «The Clerkenwell Tales». До оригінальної назви застосовується дослівний переклад її компонентів із використанням одного зі словникових значень відповідних їм лексичних одиниць, унаслідок чого отримуємо в перекладі варіант «Клеркенвельські оповіді»:

(30) *In «The Clerkenwell Tales», Peter Ackroyd demonstrates his talent as a narrator.* (TCT: URL) - У «Клеркенвельських оповідях» Пітер Акройд демонструє свій талант наратора.

Назва роману відомого сучасного британського письменника Пітера Акройда (31) «The Fall of Troy» перекладається українською мовою за

допомогою такого різновиду транскодування, як калькування. У конкретному випадку застосована семантична калька, тобто дослівний переклад слова з мови оригіналу із використанням одного зі словникових значень відповідної йому лексичної одиниці у мові перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Падіння Трої»:

(31)*The novel «The Fall of Troy» contains the author's interpretation of a classic ancient text.* (TFT: URL) - Роман «Падіння Трої» містить осмислення автором класичного античного тексту.

Назва роману відомого сучасного британського письменника-фантаста Чайни М'євіля (32)«The City & the City» перекладається українською мовою за допомогою такого різновиду транскодування, як калькування. У конкретному випадку застосована семантична калька, тобто дослівний переклад слова з мови оригіналу із використанням одного зі словникових значень відповідної йому лексичної одиниці у мові перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Місто і місто»:

(32)*The novel «The City & the City» was adapted into a film by the BBC in 2018.* (TCC: URL) - Роман «Місто і місто» було екранізовано BBC у 2018 році.

Назва роману Пітера Акройда (33)«Milton in America» перекладається українською мовою за допомогою такого різновиду транскодування, як калькування. У конкретному випадку застосована семантична калька, тобто дослівний переклад слова з мови оригіналу із використанням одного зі словникових значень відповідної йому лексичної одиниці у мові перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Мільтон в Америці»:

(33)*The novel «Milton in America» will appeal to lovers of alternative history.* (MA: URL) - Роман «Мільтон в Америці» сподобається любителям альтернативної історії.

Назва роману британського письменника Пітера Акройда (34)«The House of Doctor Dee» перекладена українською мовою за допомогою одразу кількох різновидів транскодування. Спершу звернімо увагу на використання

калькування. У конкретному випадку застосована семантична калька, тобто дослівний переклад слова з мови оригіналу із використанням одного зі словникових значень відповідної йому лексичної одиниці у мові перекладу. Далі спостерігаємо відтворення в українському перекладі імені доктора, що є героєм аналізованого твору. У цьому випадку йдеться про транскодування графічної форми одиниці оригіналу засобами мови перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Будинок доктора Ді»:

(34)*The novel «The House of Doctor Dee» has not yet been translated into Ukrainian.* - Роман «Будинок доктора Ді» досі не було перекладено українською мовою.

Назва повісті відомого сучасного британського письменника-фантаста Чайни М'євіля (35)«The Worst Breakfast» перекладається українською мовою за допомогою такого різновиду транскодування, як калькування. У конкретному випадку застосована семантична калька, тобто дослівний переклад слова з мови оригіналу із використанням одного зі словникових значень відповідної йому лексичної одиниці у мові перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Найгірший сніданок»:

(35)*The novel «The Worst Breakfast» is unlikely to surprise fans of China Miéville's work.* - Повість «Найгірший сніданок» навряд чи здатна чимось здивувати фанатів творчості Чайни М'євіля.

Використання семантичного калькування як різновиду транскодування спостерігаємо також і при перекладі назви іншої повісті Чайни М'євіля (36)«The Last Days of New Paris». До оригінальної назви застосовується дослівний переклад її компонентів із використанням одного зі словникових значень відповідних їм лексичних одиниць, унаслідок чого отримуємо в перекладі варіант «Останні дні Нового Парижа»:

(36)*The novel «The Last Days of New Paris» shocks the reader with the exceptional honesty of the author, who does not even warn, but claims: we will all die.*

(LDNP: URL) - Повість «Останні дні Нового Парижа» шокує читача винятковою чесністю автора, який навіть не попереджає, а стверджує: ми всі помremo.

Назва збірки оповідань відомого сучасного британського письменника-фантаста Чайни М'євіля (37) «*Three Moments of an Explosion*» перекладається українською мовою за допомогою такого різновиду транскодування, як калькування. У конкретному випадку застосована семантична калька, тобто дослівний переклад слова з мови оригіналу із використанням одного зі словникових значень відповідної йому лексичної одиниці у мові перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Три миті вибуху»:

(37) *The short story collection «Three Moments of an Explosion» presents quite different short stories, but united by a common motif.* (TME: URL) - У збірці оповідань «Три миті вибуху» представлені доволі різні, проте об'єднані спільним мотивом новели.

Назва роману Стівена Кінга (38) «*Rage*», виданого під псевдонімом Річард Бахман, перекладається українською мовою за допомогою такого різновиду транскодування, як калькування. У конкретному випадку застосована семантична калька, тобто дослівний переклад слова з мови оригіналу із використанням одного зі словникових значень відповідної йому лексичної одиниці у мові перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Лють»:

(38) *Stephen King's novel «Rage» is little known to the modern reader.* (R: URL) - Роман Стівена Кінга «Лють» мало відомий сучасному читачеві.

Назва роману Стівена Кінга (39) «*Black House*», написаного у співавторстві з Пітером Страубом, перекладається українською мовою за допомогою такого різновиду транскодування, як калькування. У конкретному випадку застосована семантична калька, тобто дослівний переклад слова з мови оригіналу із використанням одного зі словникових значень відповідної йому лексичної одиниці у мові перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Чорний дім»:

(39)*Stephen King's novel «Black House» is a continuation of the well-known novel «Talisman».* (ВН: URL) - Роман Стівена Кінга «Чорний дім» є продовженням відомого читачеві роману «Талісман».

Назва роману відомого американського письменника Стівена Кінга (40) «*The Talisman*» перекладається українською мовою за допомогою такого різновиду транскодування, як калькування. У конкретному випадку застосована семантична калька, тобто дослівний переклад слова з мови оригіналу із використанням одного зі словникових значень відповідної йому лексичної одиниці у мові перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Талісман»:

(40)*The novel «The Talisman» was written by Stephen King in co-authorship with Peter Straub.* (ТТ: URL) - Роман «Талісман» Стівен Кінг написав у співавторстві з Пітером Страубом.

Назва роману відомого сучасного британського письменника Пітера Акройда (41) «*First Light*» перекладається українською мовою за допомогою такого різновиду транскодування, як калькування. У конкретному випадку застосована семантична калька, тобто дослівний переклад слова з мови оригіналу із використанням одного зі словникових значень відповідної йому лексичної одиниці у мові перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Перше світло»:

(41)*In the novel «First Light» Peter Ackroyd plunges his readers into the philosophical depth of ancient history.* (FL: URL) - У романі «Перше світло» Пітер Акройд занурює своїх читачів у філософську глибину античної історії.

Назва роману Пітера Акройда (42) «*English Music*» перекладається українською мовою за допомогою такого різновиду транскодування, як калькування. У конкретному випадку застосована семантична калька, тобто дослівний переклад слова з мови оригіналу із використанням одного зі словникових значень відповідної йому лексичної одиниці у мові перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Англійська музика»:

(42)*By publishing his «English Music», Peter Ackroyd took a decisive step in the field of the leading intellectuals of the day.* (ЕМ: URL) - Видавши свою

«Англійську музику», Пітер Акройд зробив рішучий крок на полі провідних інтелектуалів доби.

Назва роману Стівена Кінга (43) «*Roadworks*», виданого під псевдонімом Річард Бахман, перекладається українською мовою за допомогою такого різновиду транскодування, як калькування. У конкретному випадку застосована морфологічна калька, тобто транскодування складного слова, вжитого в мові оригіналу, шляхом відтворення його структури в мові перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Дорожні роботи»:

(43) *The novel «Roadworks» is not among the recognized masterpieces of the «King of Horrors».* (RW: URL) - Роман «Дорожні роботи» не належить до числа визнаних шедеврів «короля жахів».

Під час перекладу назви роману Чайни М'євіля (44) «*Embassytown*» були застосовані засоби відповідно транскодування й лексико-граматичних трансформацій. По-перше, слід говорити в наведеному випадку про використання такого різновиду транскодування, як калькування. У конкретному випадку застосована морфологічна калька, тобто транскодування складного слова, вжитого в мові оригіналу, шляхом відтворення його структури в мові перекладу. По-друге, у процесі перекладу відбувається й застосування такого різновиду лексико-граматичної трансформації, як транспозиція, а саме структурна зміна в порядку слідування одиниць оригіналу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Місто-посольство»:

(44) *The novel «Embassytown» continues the series of steampunk works by China Miéville.* (E: URL) - Роман «Місто-посольство» продовжує серію стімпанкових за місцем дії творів Чайни М'євіля.

Назва роману Стівена Кінга (45) «*The Regulators*» перекладена українською мовою за допомогою такого різновиду транскодування, як калькування. У конкретному випадку застосована семантична калька, тобто дослівний переклад слова з мови оригіналу із використанням одного зі словникових значень

відповідної йому лексичної одиниці у мові перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Регулятори»:

(45) *If life seems too organized for you, maybe it's time to read Stephen King's novel «The Regulators».* (TR: URL) - Якщо життя видається вам занадто організованим, можливо, саме час прочитати роман Стівена Кінга «Регулятори».

Для перекладу назви збірки документальної прози Пітера Акройда (46) «*Thames: Sacred River*» українською мовою було залучено такий різновид транскодування, як калькування. У конкретному випадку автор перекладу послуговувався семантичною калькою, себто дослівно переклав слово з мови оригінал, звернувшись до одного зі словникових значень відповідної йому лексичної одиниці у мові перекладу. Відтак, маємо в перекладі варіант «Темза. Священна річка»:

(46) *In the collection «Thames: Sacred River» Peter Ackroyd presents his own vision of Britain's past through the ages.* (TSR: URL) - У збірці «Темза. Священна річка» Пітер Акройд демонструє власне бачення минулого Британії крізь віки.

Отже, з-поміж способів еквівалентного відтворення назв англomовних книг в українomовних перекладах найчастотнішим виявилось використання калькування, зокрема, на семантичному рівні. Дещо рідше застосовувалися можливості транскрибування та транслітерації.

3.2. Застосування перекладацьких трансформації для збереження прагматичних функцій назв книг у перекладі з англійської мови

Збереження прагматичних функцій назв книг у перекладі вимагає від перекладача розуміння контексту та мети оригіналу, а також творчого підходу до підбору найкращого варіанту заголовка для цільового мовного середовища. Для цього перекладач повинен застосовувати різні перекладацькі трансформації, щоб забезпечити ефективну комунікацію та сприйняття цільовою аудиторією.

Очевидно, що прямий переклад недоречний при перекладі фразеологічних виразів, що характеризуються ідіоматичністю свого значення, тобто наявністю

сміслової нерозкладності на значення слів-компонентів і непохідності значення всієї одиниці зі значень її частин. Прикладом може бути назва художнього книжки (53) «*Kill Your Darlings*» (KYD: URL) - «Убий своїх коханих», яка має метафоричне, фразеологічно пов'язане значення і дослівно перекладена українською мовою «Убий своїх коханих».

Вираз *kill your darlings* вперше використовується англійським письменником сером Артуром Квіллером-Кучем (1863-1944) у збірці лекцій для Кембриджського університету *On the Art of Writing* (1916) (Про письменницьке мистецтво). По суті, вираз *kill you darlings* став свого роду метафоричним кредо для письменників-початківців, яким властиво використовувати при творчості велику кількість своїх авторських, «фірмових» прийомів. А. Квіллер-Куч хотів сказати, що таке зайве самовираження може дратувати читача і твір буде приречений на провал.

Ця формула не має еквівалентів в українській мові, її значення може бути передано тільки шляхом експлікації. Таким чином, дослівний переклад відразу виключається як спосіб отримання повноцінного відповідника для оригінального тексту.

Яким чином назва співвідноситься зі змістом самої книжки? У творі розповідається про студентське життя молодих поетів-бітників, які відрізнялися неприйняттям традиційних культурних цінностей своєї нації, а їхніми письменницькими принципами були суб'єктивізм та анархічний настрої. Герої книжки вступають в ідеологічний конфлікт зі своїм консервативним викладачем літератури, який одного разу каже їм: «*Kill your darlings*», тим самим у лаконічній формі характеризує особливість цілого покоління письменників, які творили «по-своєму».

Крім метафоричного значення оригінального оніма, назва може мати і буквальне прочитання, що корелює із сюжетом книжки. Один зі студентів справді вбиває свого коханого.

Дослівний переклад українською мовою «Убий своїх коханих» орієнтований лише на сюжетну лінію, що підкреслюється граматичними засобами: у назві використовується субстантивований іменник на позначення істот (на це вказує форма знахідного відмінка). В українському перекладі назви втрачається тонка гра, філософська складова ідейно-змістовної сторони назви. Таким чином, і прямий дослівний переклад може бути невдалим, особливо у разі недостатньої лінгвокультурологічної компетентності перекладача.

У прикладі (79) «*Silver Linings Playbook*» (SLP: URL) - «Збірка промінців надії» назва книжки являє собою гру слів, побудовану на фразеологізмі. Для перекладу було використано такі способи перекладацького відтворення, як диференціація, транспозиція, фразеологічна калька. Розберемо вищезазначені способи детальніше.

Англійське прислів'я «Every cloud has a silver lining» (букв.: У кожній хмарі є світла підкладка) у словнику англійських прислів'їв і фразеологізмів тлумачиться так: «Ви можете отримати деяку вигоду від кожної поганої речі, яка відбувається з Вами»), тобто кожна погана ситуація — «хмари» — має світлу сторону — «підкладку». На основі цієї приказки в англійській мові сформувався фразеологізм *silver lining*, що має таке тлумачення: 'a hopeful or comforting prospect in the midst of difficulty' (укр.: 'обнадійлива чи втішна перспектива в будь-якій складній ситуації'), тобто фразеологізм можна перекласти як «світла сторона» чогось.

Слово *playbook* має два значення: 1) 'a book containing the scripts of dramatic plays' (букв.: 'книга, що містить сценарії драматичних п'єс'); 2) *sports*: 'a notebook of team, especially football team' (спорт. 'записник, що містить описи і схеми гри команд, в основному, футбольних команд').

У цьому онімі використовується друге, спеціальне значення слова. Англійська назва «*Silver Linings Playbook*» дуже тонко і точно передає зміст книжки. За сюжетом книжки чоловік після виходу з психіатричної лікарні, в якій він перебував за рішенням суду за жорстоке побиття коханця дружини,

намагається повернутися до повсякденного життя після численних несправедливостей.

Його батько також зазнав жорстокого удару долі – його звільнили з роботи, і тепер єдине джерело його доходів – це футбольні ставки. Незважаючи на всі біди, головний герой та його батько разом намагаються у всьому знаходити добрі сторони, бути оптимістами, хоча це часто вдається зробити лише шляхом значних зусиль. Таким чином, слово *playbook*, корелюючи із сюжетною лінією, в якій батько передбачає результати ігор футбольних команд, щоб правильно зробити ставку, водночас символізує схему та розрахунок найголовнішої гри – життя. Онім же вказує на оптимістичну сторону: навіть у найважчих обставинах людина може побачити «світлу сторону».

Оригінальний онім дуже складно піддається перекладу, оскільки складається з ад'єктивованого фразеологізму та іменника, якому важко знайти еквівалент, його можна перекласти лише описово. Морфологічна система аналітичної англійської мови практично не обмежує можливості транспозиції частин мови, таким чином фразеологічний вираз легко став іменниковим.

Отже, за наявності у складі назви англійського художнього твору неперекладних культурно специфічних елементів більш прийнятною є стратегія перекладу із трансформацією чи повною заміною.

Розглянемо інші способи трансформативного відтворення назв англійських книг в українських перекладах.

Назва роману відомого сучасного британського письменника-фантаста Чайни М'євіля (54) «*Railsea*» перекладена українською мовою за допомогою лексико-семантичних трансформацій. Цей тип перекладацьких стратегій орієнтовано на досягнення адекватності при відтворенні первинного змісту. В наведеному випадку йдеться про генералізацію початкового значення, яке є метафоричним, витворюючи образ «моря рейок», себто великої кількості цих атрибутів залізничної станції, що вказує на її масштабність. Натомість,

перекладачем було обрано узагальнений і нейтральний за стильовим забарвленням варіант – «Рейки».

(54)*The novel «Railsea» is currently the last work of this scale written by China Miéville.* (RS: URL) - Роман «Рейки» є останнім наразі твором подібного масштабу, написаним Чайною М'євілем.

Назва роману Пітера Акройда (55)«*The Trial of Elizabeth Cree*» перекладена українською мовою за допомогою лексико-семантичних трансформацій. Цей тип перекладацьких стратегій орієнтовано на досягнення адекватності при відтворення первинного змісту. В наведеному випадку йдеться про генералізацію початкового значення. Так, лексема trial при дослівному перекладі з англійської мови має в українській мові значення «суд». Проте, на думку перекладача, тут постає потрібним уточнення, адже сам суд може містити велику кількість процесуальних складових, як-то слухання, оголошення вироку, останнє слово обвинуваченого тощо. Тому при перекладі весь цей перелік складових судового процесу узагальнено навколо спільної об'єднувальної лексеми – процес. Відтак, перекладачем було обрано узагальнений і нейтральний за стильовим забарвленням варіант – «Процес Елізабет Крі»:

(55)*In the novel «The Trial of Elizabeth Cree», the author makes public unknown pages of British history.* (TEC: URL) - У романі «Процес Елізабет Крі» автор оприлюднює невідомі сторінки британської історії.

Назва роману Пітера Акройда (56)«*The Casebook of Victor Frankenstein*» перекладена українською мовою за допомогою лексико-семантичних трансформацій. У наведеному випадку йдеться про конкретизацію початкового значення. Так, лексема casebook при дослівному перекладі з англійської мови має в українській мові значення «ділова книга». Тому при перекладі це значення узагальнено за допомогою лексеми – журнал. Відтак, перекладачем було обрано конкретніший за стильовим забарвленням варіант – «Журнал Віктора Франкенштейна»:

(56)*In the novel «The Casebook of Victor Frankenstein» Peter Ackroyd argues with Goethe.* (TCVF: URL) - У романі «Журнал Віктора Франкенштейна» Пітер Акройд полемізує із Гете.

Назва повісті відомого сучасного британського письменника-фантаста Чайни М'євіля (57)«*The Tain*» перекладена українською мовою за допомогою лексико-семантичних трансформацій. Цей тип перекладацьких стратегій орієнтовано на досягнення адекватності при відтворення первинного змісту. В наведеному випадку йдеться про генералізацію початкового значення. Так, лексема *tain* при дослівному перекладі з англійської мови має в українській мові значення «олов'яна амальгама». Проте, на думку перекладача, таке уточнення постає непотрібним, адже в тексті роману йдеться зовсім не про олов'яну амальгаму, а про амальгаму звичайну, а отже, неправильно перекладена назва може ввести читачів твору в оману. Відтак, перекладачем було обрано узагальнений і нейтральний за стильовим забарвленням варіант – «Амальгама».

(57)*In «The Tain» China Miéville builds a social drama of a new level.* (TT: URL) - У «Амальгамі» Чайна М'євіль будує суспільну драму нового рівня.

Під час перекладу назви роману Чайни М'євіля (58)«*Perdido Street Station*» були застосовані засоби відповідно лексико-семантичних, лексико-граматичних трансформацій і транскодування. По-перше, слід говорити в наведеному випадку про використання такого різновиду лексико-семантичних трансформацій, як модуляція. Йдеться про вжиту в назві твору лексему *station*, яка є полісемічною, й залежно від контексту може мати абсолютно різні значення. Натомість, автор перекладу в цьому випадку замінює словниковий еквівалент контекстуальним, що демонструє логічну пов'язаність із вихідним словом, завдяки чому читач може визначити, що йдеться саме про вокзал, а не про якусь іншу станцію чи взагалі поштове відділення.

По-друге, спостерігаємо використання в цьому випадку такого різновиду лексико-граматичної трансформації, як транспозиція. Якщо в оригінальному

тексті назва вулиці передує іменникові station, то в перекладі відповідники обох лексем змінюються місцями.

По-третє, назва вулиці, про яку йдеться в оригінальному тексті – Perdido – замінена в перекладному варіанті за допомогою семантичної кальки «відчай». Оскільки оригінальна лексема в назві твору належить до лексичного фонду іспанської мови, їй підібрано відповідник, за допомогою якого відбувається транскодування за одним зі словникових значень лексичної одиниці. Окрім того, слід враховувати, що звучання оригінальної лексеми для українського читача може викликати певні небажані асоціації, тому маємо в перекладі варіант «Вокзал на вулиці Відчаю»:

(58)*The novel «Perdido Street Station» demonstrates how early China Miéville's work became mature.* (PSS: URL) - Роман «Вокзал на вулиці Відчаю» демонструє те, наскільки рано творчість Чайни М'євіля стала зрілою.

Назва повісті британського письменника-фантаста Чайни М'євіля (59)«*This Census-Taker*» перекладається українською мовою за допомогою лексико-граматичних трансформацій. У цьому випадку спостерігаємо використання такого різновиду лексико-граматичних трансформацій, як вилучення. Залучення саме цього типу перекладацької стратегії зумовлене тим, що вказівний займенник this за нормами мови перекладу є частиною імпліцитного смислу тексту, тому його відтворення при перекладі може мати плеонастичний ефект. Тому маємо в перекладі варіант «Переписник»:

(59)*The story «This Census-Taker» occupies a special place in the works of China Miéville.* (TCT: URL) - Повість «Переписник» займає особливе місце в доробку Чайни М'євіля.

Назва роману відомого сучасного британського письменника-фантаста Чайни М'євіля (60)«*King Rat*» перекладається українською мовою за допомогою лексико-граматичних трансформацій. У цьому випадку спостерігаємо поєднання одразу кількох різновидів лексико-граматичної трансформації. По-перше, йдеться про граматичну заміну, адже іменник rat, ужитий у оригінальній назві, в

її перекладі замінено прикметником «щурячий». По-друге, в зазначеному випадку можна говорити й про транспозицію в межах словосполучення, винесеного до заголовку книжки, адже в оригінальному тексті лексема *rat* перебуває у постпозиції до іменника, що нею означається, а в перекладному варіанті відбуваються структурні зміни в порядку слідування одиниць оригіналу, і відповідник цієї лексеми вже передує відповідникові лексеми *king*. Відтак, маємо в перекладі варіант «Щурячий король»:

(60)*After the release of the novel «King Rat» China Miéville gained popularity among the readership.* (KR: URL) - Після виходу роману «Щурячий король» Чайна М'євіль здобув популярність серед читацької аудиторії.

Назва роману Стівена Кінга (61)«*The Running Man*» перекладається українською мовою за допомогою лексико-граматичних трансформацій. У цьому випадку спостерігаємо поєднання одразу кількох різновидів лексико-граматичної трансформації. По-перше, йдеться про граматичну заміну, оскільки форма англійського дієприкметника, що вжита в оригінальній назві, замінюється в українському перекладі описовою формою із уживанням особового дієслова та сполучника *що*. По-друге, в зазначеному випадку можна говорити й про транспозицію в межах словосполучення, винесеного до заголовку книжки, адже в оригінальному тексті лексема «*man*» перебуває у постпозиції до дієприкметника, а в перекладному варіанті відбуваються структурні зміни в порядку слідування одиниць оригіналу, і відповідник цієї лексеми вже передує відповідникові лексеми «*running*». Відтак, маємо в перекладі варіант «Людина, що біжить»:

(61)*The novel «The Running Man» was translated into Ukrainian twice.* (TRM: URL) - Роман «Людина, що біжить», перекладався українською мовою двічі.

Назва збірки оповідань Чайни М'євіля (63)«*The Apology Chapbook*» перекладається українською мовою за допомогою лексико-граматичних трансформацій. У цьому випадку спостерігаємо транспозицію в межах словосполучення, винесеного до заголовку книжки, адже в оригінальному тексті

лексема «chapbook» перебуває у постпозиції до іменника «apology», а в перекладному варіанті відбуваються структурні зміни в порядку слідування одиниць оригіналу, і відповідник цієї лексеми вже передує відповідникові лексеми «apology». Відтак, маємо в перекладі варіант «Брошура вибачень»:

(63)*China Miéville closed a relatively unproductive year 2013 with the collection of short stories «The Apology Chapbook».* (Ach: URL) - Збіркою оповідань «Брошура вибачень» Чайна М'євіль заклав відносно непродуктивний для себе 2013 рік.

Назва збірки оповідань Чайни М'євіля (65)«*Looking for Jake*» перекладається українською мовою за допомогою лексико-граматичних трансформацій. У цьому випадку спостерігаємо граматичну заміну в межах словосполучення, винесеного до заголовку збірки. Йдеться про заміну синтаксичної конструкції, а саме предикативного компоненту «looking for» за допомогою номінативно-прийменникової конструкції «у пошуках» у мові перекладу. Отже, маємо в перекладі варіант «У пошуках Джейк»:

(65)*The collection of small prose forms «Looking for Jake» was China Miéville's first attempt to gain a foothold in this niche.* (LJ: URL) - Збірка малих прозових форм «У пошуках Джейк» була першою спробою Чайни М'євіля закріпитися у цій ніші.

Назва твору Пітера Акройда (67)«*The Plato Papers*» перекладається українською мовою за допомогою лексико-граматичних трансформацій. У цьому випадку спостерігаємо поєднання одразу кількох різновидів лексико-граматичної трансформації. По-перше, йдеться про транспозицію в межах словосполучення, винесеного до заголовку книжки, адже в оригінальному тексті лексема «Plato» передує іменникові «papers», а в перекладному варіанті відбуваються структурні зміни в порядку слідування одиниць оригіналу, і відповідник цієї лексеми винесено насамкінець назви твору. По-друге, спостерігаємо використання в цьому заголовку при перекладі додавання, тобто введення до перекладу лексичних елементів, що були відсутніми в оригіналі, із

метою правильного передання оригінального змісту та дотримання мовленнєвих норм, притаманних культурі перекладу. У наведеному випадку йдеться про появу в перекладному варіанті лексеми «повість», яка покликана уточнити жанрову приналежність твору, який пропонується читачеві. Й, нарешті, по-третє, слід звернути увагу на використання при перекладі заголовку аналізованого твору такої форми лексико-граматичної трансформації, як вилучення. Зокрема, в цьому випадку йдеться про опущення в тексті перекладу лексеми «papers». Відтак, маємо в перекладі варіант «Повість про Платона»:

(67) *«The Plato Papers» describes our near future, full of suspicion towards those people who, even in such conditions, strive to be different from everyone else.* (TPP: URL) - «Повість про Платона» описує наше недалеке майбутнє, сповнене підозрілості до тих людей, хто навіть у таких умовах прагне бути не таким, як усі.

Назва роману британського автора інтелектуальної прози Пітера Акройда (68) «*The Last Testament of Oscar Wilde*» перекладається українською мовою за допомогою лексико-граматичних трансформацій. У цьому випадку спостерігаємо використання такого різновиду лексико-граматичних трансформацій, як вилучення. Залучення саме цього типу перекладацької стратегії зумовлене тим, що прикметник «last» за нормами мови перекладу є частиною імпліцитного смислу тексту, тому його відтворення при перекладі може мати плеонастичний ефект. Власне кажучи, йдеться про заповіт Оскара Вайлда, відтак, додатково позначати те, що цей документ був «останнім», на нашу думку, при перекладі було б недоречною. Тому маємо в перекладі варіант «Заповіт Оскара Вайлда»:

(68) *In the biographical novel «The Last Testament of Oscar Wilde» Peter Ackroyd reveals hitherto unknown pages of the life of the outstanding writer and provocateur, the king of aesthetes.* (LTOW: URL) - У біографічному романі «Заповіт Оскара Вайлда» Пітер Акройд розкриває невідомі досі сторінки життя видатного письменника і провокатора, короля естетів.

Назва твору Пітера Акройда (75) «*London under*» перекладається українською мовою за допомогою лексико-граматичних трансформацій. У цьому випадку спостерігаємо поєднання одразу кількох різновидів лексико-граматичної трансформації. По-перше, йдеться про транспозицію в межах словосполучення, винесеного до заголовку книжки, адже в оригінальному тексті лексема «London» передує прийменникові «under», а в перекладному варіанті відбуваються структурні зміни в порядку слідування одиниць оригіналу, і відповідник цієї лексеми винесено насамкінець назви твору. По-друге, спостерігаємо використання в цьому заголовку при перекладі додавання, тобто введення до перекладу лексичних елементів, що були відсутніми в оригіналі, із метою правильного передання оригінального змісту та дотримання мовленнєвих норм, притаманних культурі перекладу. У наведеному випадку йдеться про появу в перекладному варіанті нового компонента заголовку: «історія, що причаїлася під ногами». На наш погляд, подібне додавання покликане прояснити читачеві зміст книжки, допомогти зрозуміти, про що саме в ній йтиметься. Відтак, маємо в перекладі варіант «Підземний Лондон: історія, що причаїлася під ногами»:

(75) *Peter Ackroyd spent a lot of time in the capital's archives while working on the collection of essays «London under».* (LU: URL) - Працюючи над збіркою есеїв «Підземний Лондон: історія, що причаїлася під ногами», Пітер Акройд багато часу провів у столичних архівах.

Назва роману Пітера Акройда (76) «*The Great Fire of London*» перекладається українською мовою за допомогою лексико-граматичних трансформацій. У цьому випадку спостерігаємо транспозицію в межах словосполучення, винесеного до заголовку книжки, адже в оригінальному тексті лексема «London» перебуває у постпозиції до іменника «fire», а в перекладному варіанті відбуваються структурні зміни в порядку слідування одиниць оригіналу, і відповідник цієї лексеми вже передує відповідникові лексеми «fire». До того ж, в оригані лексема «London» виступає в ролі іменника, тоді як в перекладі за

допомогою лексико-граматичної трансформації, а саме, граматичної заміни, іменник «London» виступає у ролі прикметника «лондонстка». Відтак, маємо в перекладі варіант «Велика лондонська пожежа»:

(76) «*The Great Fire of London*» can be called a historical novel. (GFL: URL)
- «Велику лондонську пожежу» можна назвати історичним романом.

Отже, з-поміж способів трансформативного відтворення назв англійських книг в українських перекладах найчастотнішими виявилися граматична заміна і транспозиція. Дещо рідше застосовувалися можливості додавання, вилучення, генералізації, конкретизації.

Розглянемо загальні тенденції українського перекладу англійських назв книжок. Так, найчастотнішою перекладацькою стратегією в нашому дослідженні виявилось калькування, зокрема, такий його різновид, як семантична калька (35% від усіх проаналізованих випадків). Дещо рідше зустрічалися такі перекладацькі стратегії, як транслітерація (25% від загальної кількості проаналізованих випадків), граматична заміна (15% від загальної кількості проаналізованих випадків), транспозиція (13% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (5% від загальної кількості проаналізованих випадків), вилучення (3% від загальної кількості проаналізованих випадків), генералізація (2% від загальної кількості проаналізованих випадків), конкретизація (1% від загальної кількості проаналізованих випадків), транскрипція (1% від загальної кількості проаналізованих випадків). Графічно співвідношення частотності використання перекладацьких стратегій відтворення змісту оригінальних англійських назв книжок українською мовою представлено на рисунку 3.1.

Рисунок 3.1. Співвідношення частотності використання перекладацьких стратегій відтворення змісту оригінальних англомовних назв книжок українською мовою

Отже, при перекладі назв книжок з англійської мови українською використовуються різноманітні стратегії: від транслітерації, транскрипції, семантичної кальки до конкретизації, генералізації, граматичної заміни, додавання, вилучення, транспозиції. При перекладі назви книги важливо зберегти її співвіднесеність із сюжетною лінією та композиційними особливостями книжки, її ідейно-філософським змістом та жанровою приналежністю. У разі порушення відповідності зазначеним критеріям перекладену назву не можна вважати адекватною.

Крім того, назва книжки виконує атрактивну функцію, має бути привабливою для потенційного читача та має бути орієнтованою на цільову аудиторію. Якість перекладу назви стає кращою, якщо перекладач добре знайомий з лінгвокультурними особливостями тексту, що перекладається. При неможливості здійснення вдалого прямого (дослівного) перекладу із збереженням структурно-семантичних особливостей назви основою перекладу

часто стає жанрова приналежність книжки, що визначає вибір відповідних стилістичних та лексичних засобів мови.

Більшість перекладів назв англomовних книжок українською мовою, включених у досліджуваний матеріал, можна вважати адекватними, оскільки вони відповідають змісту, ідейному задуму, жанровій приналежності книжки.

Висновки до розділу 3

3.1 При перекладі назв книжок з англійської мови українською використовуються різноманітні стратегії: від транслітерації, транскрипції, семантичної кальки до конкретизації, генералізації, граматичної заміни, додавання, вилучення, транспозиції. При перекладі назви книги важливо зберегти її співвіднесеність із сюжетною лінією та композиційними особливостями книжки, її ідейно-філософським змістом та жанровою приналежністю. У разі порушення відповідності зазначеним критеріям перекладену назву не можна вважати адекватною.

3.2 Найчастотнішою перекладацькою стратегією в нашому дослідженні виявилось калькування, зокрема. такий його різновид, як семантична калька (35% від усіх проаналізованих випадків). Дещо рідше зустрічалися такі перекладацькі стратегії, як транслітерація (25% від загальної кількості проаналізованих випадків), граматична заміна (15% від загальної кількості проаналізованих випадків), транспозиція (13% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (5% від загальної кількості проаналізованих випадків), вилучення (3% від загальної кількості проаналізованих випадків), генералізація (2% від загальної кількості проаналізованих випадків), конкретизація (1% від загальної кількості проаналізованих випадків), транскрипція (1% від загальної кількості проаналізованих випадків).

Крім того, назва літературного твору виконує атрактивну функцію, має бути привабливою для потенційного реципієнта та має бути орієнтованою на

цільову аудиторію. Якість перекладу назви стає кращою, якщо перекладач добре знайомий з лінгвокультурними особливостями тексту, що перекладається. При неможливості здійснення вдалого прямого (дослівного) перекладу із збереженням структурно-семантичних особливостей назви основою перекладу часто стає жанрова приналежність літературного твору, що визначає вибір відповідних стилістичних та лексичних засобів мови.

Більшість перекладів назв англомовних творів українською мовою, включених у досліджуваний матеріал, можна вважати адекватними, оскільки вони відповідають змісту, ідейному задуму, жанровій приналежності книги.

ВИСНОВКИ

У структурі ономастичного простору назви літературних творів займають особливе місце через специфіку власної знакової природи. Так, у дотекстовій позиції (при первинному сприйнятті) вони є індексальним знаком, в післятекстовій же позиції (після завершення читання) це знак мотивований.

Подібно до решти ідеонімів, зокрема, як і заголовки публіцистичних текстів, назви книжок тісно пов'язані з творчою діяльністю людини. Назви літературних творів представляють ту сферу, яку не слід уважати предметною, оскільки назви книжок відображають тему або ідею твору, або ж позначають час, місце дії, називають героя (героїв) твору. Саме тому вивчення цих власних імен виходить за межі ономастики.

Назви літературних творів становлять об'єкт різноаспектних лінгвістичних досліджень. Відтак, можливим постає їх вивчення з точки зору стилістики художнього мовлення, а також із позицій соціолінгвістики й культурології.

Феномен книжкового заголовка полягає в принциповій невичерпності виражених у ньому потенційної різноманітності смислів та ідей. До провідних функцій, виконуваних назвами книжок як заголовковими комплексами, можна віднести номінативну, інформативну, прагматичну, рекламну та прогностичну. Найбільш повною класифікацією назв книжок була визнана п'ятикомпонентна класифікація, модифікована до шестикомпонентної. До складу цієї класифікації увійшли такі ключові категорії: людина, час, простір, подія, предмети, а також оніми, які поєднують кілька категоріальних характеристик одночасно.

Зважаючи на змінювані тенденції смаків та вимог читачів, сучасні назви книг повинні відповідати сучасному ринку. Це означає, що вони повинні бути зрозумілі, легко читатися та запам'ятовуватися, а також бути достатньо оригінальними, щоб привернути увагу читачів.

Задля досягнення цих цілей автори та видавці використовують різні підходи та стратегії. Деякі з них включають в себе використання загадкових,

провокативних та заголовків з дієсловом, які створюють інтригу та запрошують читачів до подальшого дослідження. Інші стратегії включають використання відомих цитат, імен або популярних культурних символів, що надають заголовку книги додаткового значення та привабливості.

Крім того, сучасні назви книг можуть бути спеціально розроблені з метою привернення уваги до певної аудиторії. Наприклад, книги для дітей можуть мати барвисті та привабливі назви з анімаційними героями, тоді як книги для дорослих можуть мати заголовки, які відображають актуальні проблеми та тенденції суспільства.

Нарешті, важливо відзначити, що успішна назва книги не завжди може гарантувати її успіх. Назва книги – це тільки один з елементів маркетингової стратегії, і вона повинна підтримуватися відповідними змістовними матеріалами, щоб зацікавити та зберегти зацікавленість читачів.

Отже, можна зробити висновок, що семантична класифікація заголовків англійськомовних книг є важливою для організації та пошуку літератури, а також допомагає читачам зрозуміти тему та зміст книги. Залежно від жанру та тематики книги, можуть бути використані різні стилі та прийоми для створення заголовків. Наприклад, у наукових книгах можуть бути використані заголовки, що вказують на тему дослідження, а в художній літературі – заголовки, що створюють емоційний настрій та приваблюють увагу читача.

Крім того, заголовки можуть мати прагматичний потенціал та впливати на читача. Використання певних слів та фраз може привернути увагу та зацікавити аудиторію, а також відобразити стиль автора та особливості книги.

Тож семантична класифікація заголовків англійськомовних книг може бути корисною для бібліотекарів, книговидавців, маркетингологів та читачів, які шукають книгу на певну тему чи в певному жанрі. Враховуючи тематичну спрямованість, стилістичні особливості та прагматичний потенціал заголовків, можна зробити більш обґрунтований вибір книги для читання та привернути увагу до власної літературної продукції.

При перекладі назв книжок з англійської мови українською використовуються різноманітні стратегії: від транслітерації, транскрипції, семантичної кальки до конкретизації, генералізації, граматичної заміни, додавання, вилучення, транспозиції. При перекладі назви книги важливо зберегти її співвіднесеність із сюжетною лінією та композиційними особливостями книжки, її ідейно-філософським змістом та жанровою приналежністю. У разі порушення відповідності зазначеним критеріям перекладену назву не можна вважати адекватною.

Найчастотнішою перекладацькою стратегією в нашому дослідженні виявилось калькування, зокрема. такий його різновид, як семантична калька (35% від усіх проаналізованих випадків). Дещо рідше зустрічалися такі перекладацькі стратегії, як транслітерація (25% від загальної кількості проаналізованих випадків), граматична заміна (15% від загальної кількості проаналізованих випадків), транспозиція (13% від загальної кількості проаналізованих випадків), додавання (5% від загальної кількості проаналізованих випадків), вилучення (3% від загальної кількості проаналізованих випадків), генералізація (2% від загальної кількості проаналізованих випадків), конкретизація (1% від загальної кількості проаналізованих випадків), транскрипція (1% від загальної кількості проаналізованих випадків).

Крім того, назва літературного твору виконує атрактивну функцію, має бути привабливою для потенційного реципієнта та має бути орієнтованою на цільову аудиторію. Якість перекладу назви стає кращою, якщо перекладач добре знайомий з лінгвокультурними особливостями тексту, що перекладається. При неможливості здійснення вдалого прямого (дослівного) перекладу із збереженням структурно-семантичних особливостей назви основою перекладу часто стає жанрова приналежність літературного твору, що визначає вибір відповідних стилістичних та лексичних засобів мови.

Більшість перекладів назв англomовних творів українською мовою, включених у досліджуваний матеріал, можна вважати адекватними, оскільки вони відповідають змісту, ідейному задуму, жанровій приналежності книги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авдеєва, С.Л. (1997) *Становлення системи словозміни ойконімів української мови*. (Автореферат дисертації кандидата філологічних наук). Дніпропетровськ.
2. Азарова, Л., Лепко, Г. (2010). Основні визначення типів номінації в сучасному мовознавстві. *Рідний край*, 1, 86-90.
3. Андрієнко, О.Ю. (1992) *Комунікативно-прагматичний потенціал власних назв у науково-фантастичному тексті*. (Автореферат дисертації кандидата філологічних наук). Одеса.
4. Арделян, О.В. (2011). Прецедентні антропоніми у фразеологізмах в різносистемних мовах. *Мова і культура*, 14, 168-174.
5. Бучко Д. Г. (2012). *Словник української ономастичної термінології*. Харків: РанокНТ.
6. Бацевич, Ф. (2010). *Нариси з лінгвістичної прагматики* [монографія]. Львів : ПАІС.
7. Белей, Л.О. (2002). *Нова українська літературно-художня антропонімія: проблеми теорії та історії*. Ужгород.
8. Белей, Л.О. (1996). *Українська літературно-художня антропонімія кінця XVIII – XX ст.* (Дисертація доктора філологічних наук). Ужгород.
9. Белей, Л.О. (1995). *Функціонально-стилістичні можливості української літературно-художньої антропонімії XIX – XX ст.* Ужгород.
10. Белей, О.О. (2000). *Сучасна українська ергонімія (на матеріалі власних назв підприємств Закарпатської області)* (Автореферат дисертації кандидата філологічних наук). Львів.
11. Белей, О.О. (1999). *Сучасна українська ергонімія: власні назви підприємств Закарпаття*. Ужгород.

12. Беліцька, Є.М. (2000). *Конотонімізація онімів як лексико-семантичний процес* (Дисертація кандидата філологічних наук). Горлівський державний педагогічний інститут іноземних мов ім. Н. К. Крупської. Горлівка.
13. Біла, Є.С. (2014). До терміна парфумнім. *Слов'янський збірник*, 18, 322–327.
14. Бучко, Д. (2007). Проблемні питання української ономастичної термінології. *Науковий вісник Чернівецького університету*, 356-359, 255-260.
15. Галицька, Є.А. (2014). Взаємодія типів номінації при утворенні лексико-семантичної групи найменувань парфумерно-косметичних товарів. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*, 25, 109-129.
16. Дука, Л.І. (2002). *Прагматичний потенціал онімів та способи його актуалізації в тексті* (Автореферат. дисертації кандидата філологічних наук). Дніпропетровськ.
17. Євграфова, А. О. (2003). *Заголовок як актуалізатор текстової інформації*. Київ: Електронна бібліотека інституту журналістики. Відновлено з <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1080>
18. Карпенко, О.П. (Ред.). (2006). *Студії з ономастики та етимології* (с. 51-60). Київ.
19. Карпенко, О.Ю. (2006). *Проблематика когнітивної ономастики* [монографія]. Одеса: Астропринт.
20. Коваленко, Є., Загнітка А. (Ред.) (2009). Рекламний дискурс: лінгвістичні аспекти вивчення. *Лінгвістичні студії: збірник наукових праць*, 19, 314-319.
21. Коваленко, Є., Загнітка А. (Ред.) (2009). Структурна організація рекламного тексту в аспекті його лінгвістичного аналізу. *Лінгвістичні студії: зб. збірник наукових праць*, 18, 173-177.
22. Коваленко, Є., Загнітка А. (Ред.) (2008). Типологія простого речення в українських рекламних текстах. *Лінгвістичні студії: збірник наукових праць*, 16, 281-286.

23. Курилович, Є. (1962). Статус власного імені в мові. *Нариси з лінгвістики*. Москва: Вид-во іноземної літератури.
24. Лейчик, В.М. (2008). *Реклама: мова, мовлення, спілкування*. Москва.
25. Лесовець, Н.М. (2007). *Ергонімія м. Луганська: структурно-семантичний і соціально-функціональний аспекти* (Дисертація кандидата філологічних наук). Луганськ.
26. Мозгунов, В., Загнітка А. (Ред.) (2006). Особливості модальних значень у рекламному тексті. *Лінгвістичні студії: збірник наукових праць*, 14, 98-103.
27. Мельник М.Р. (1998) *Вивчення власних назв в українській художній літературі*. Наша школа.
28. Торчинський, М.М. (2007). Ономастичні студії в Україні (дисертаційні дослідження, захищені у другій половині ХХ – на початку ХХІ століть): Бібліографічно-інформаційний.. Хмельницький: ХНУ.
29. Панцьо, С.Є. (1995). *Антропонімія Лемківщини*. Тернопіль: Книжково-журнальне видавництво „Тернопіль”.
30. Пежинська, О.М. (2021). Французькі власні назви-антропоніми з позиції змісту, форми та функції. *Нова філологія*, 83, 200-207.
31. Ребрій О. В. (2012). *Сучасні концепції творчості у перекладі*. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 376 с.
32. Романенко, Д. (2009). *Еволюція торгової марки*. Відновлено з <https://romanenko.biz/ua/32-publications-ua/83-evolyutsiya-torgovelnnoji-marki>
33. Селіванова, О.О. (2006). *Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія*. Полтава: Довкілля.
34. Соколова, Л.Н. (1993). Типи мотивованості ергонімів (на матеріалі ергонімії м. Києва). *Мовознавство*, 6, 65-69.
35. Стахова, К. Ю. (2019). *Структурно-семантичні та граматичні особливості назв страв та напоїв у кулінарних книгах : рукопис*. Кривий Ріг.

36. Торчинський, М.М. (2007). Денотатно-номінативна структура топонімікону української мови. *Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць*, 356-359, 375-379.
37. Торчинський, М.М. (1993). *Ойконімія Південно-Західного Поділля* (Автореферат дисертації кандидата філологічних наук). Київ.
38. Торчинський, М.М. (1993). *Ойконімія Південно-Західного Поділля* (Дисертація кандидата філологічних наук). Київ.
39. Торчинський, М.М., Бондар О.І. (Ред.). (2006). Поетоніміка України: історія становлення і перспективи розвитку (на матеріалі дисертаційних досліджень). *Записки з українського мовознавства*. Одеса: Астропринт, 16, 332-340.
40. Торчинський, М.М., Симоненко Л.О. (Ред.). (2005). Термінологія української поетоніміки (літературної ономастики). *Українська термінологія і сучасність: Збірник наукових праць*. Випуск. VI, Київ: КНЕУ, (с. 339 – 343).
41. Торчинський, М.М. (2003). Українська ойконімія як джерело етнолінгвістичної інформації. *Наука і сучасність: Збірник наукових праць*. 36, 160-169., Київ: Логос.
42. Торчинський, М.М. (2002). Лексико-семантична структура назв поселень Південно-Західного Поділля. *Студії з ономастики та етимології* (с. 206-215). Київ: Кий.
43. Торчинський, М.М. (2008). *Структура онімного простору української мови* [монографія]. Хмельницький: Авіст.
44. Торчинський, М.М. (2014). Структурування ономастикону за особливостями походження власних назв. *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*, 7, 174-180.
45. Цілина, М.М. (2006) *Ергоніми м. Києва: структура, семантика, функціонування* (Автореферат дисертації кандидата філологічних наук). Київ.

46. Шестакова, С.О. (2002) *Лексико-семантичні інновації у системі української номінації (на матеріалі ергонімів і прагмонімів)* (Автореферат дисертації на здобуття наук. ступеня кандидата філологічних наук. Харків.
47. Шестакова, С.О. (2016). Семантична мотивованість прагмонімів (на матеріалі власних назв меблів). *Філологія, соціологія і культурологія. Теоретичні та практичні аспекти розвитку сучасної науки* (с.13-18).
48. Янчишин, А.М. (2013). Структура, типологія і функціонування в українській мові товаронімів (на матеріалі власних назв пілососів). *Лінгвістичні дослідження* (вип. 36, 73-78). Харків.
49. Янчишин, А.М. (2019). *Власні назви промислових товарів: типологія, походження і функціонування* (Дисертація на здобуття наук. ступеня кандидата філологічних наук). Черкаси.
50. Янчишин, А. М. (2021). Історія розвитку української товаронімії (на матеріалі власних назв промислових товарів). *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Філологія*, 45, 521-526.
51. Bassnett, Susan (2007). "Culture and translation." *A companion to translation studies* (pp.13-23).
52. Genette G. (2023) *Structure and Functions of the Title in Literature*. Retrieved from <https://www.semanticscholar.org/paper/Structure-and-Functions-of-the-Title-in-Literature-Genette>
53. Chernyk M. V. (2020). Stages of the Artistic Realia Introduction into English Literary Texts. *Філологічні трактати*, 12, № 1, 7-1.
54. Smart, John, Alan Bayer, (1986). "Author collaboration and impact: A note on citation rates of single and multiple authored articles." *Scientometrics* 10.5-6, 297-305.
55. Orthography dictionary "Duden" (2023). Retrieved from <https://www.duden.de/rechtschreibung/Titel>
56. Oxford dictionary (2023). Retrieved from <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/>

57. Al Qasimi, Bodour (2019). *The Anatomy of a Book: Understanding and Creating Print and Digital Books*.
58. Bringhurst, Robert (2002). *The Elements of Typographic Style*. Hartley & Marks.
59. Raven Fiona, Glenna Collett. (2015). *Book Design Made Simple: A step-by-step guide to designing and typesetting your own book using Adobe InDesign*. 12 Pines Press.
60. Hochuli, Jost (1997). *Designing Books: Practice and Theory*. Hyphen Press.
61. Suarez, Michael F. and H. R. Woudhuysen (2014). *The Book: A Global History*. Oxford University Press.
62. Schiffrin, André (2001). *The Business of Books: How the International*
- C
- o
63. Greenspan, Ezra and Jonathan Rose (1998). *Book History*. Pennsylvania State University Press.
- g
64. Bischoff, Bernhard. (1989). *The Art of the Book: Its Place in Medieval Worship*.
- o
65. P
- n
66. Eliot, Simon and Jonathan Rose (2009). *A Companion to the History of the Book*. Wiley-Blackwell.
- r
67. L
- a
68. Cave, Roderick and Sara Ayad (2014). *The History of the Book in 100 Books: The Complete Story, From Egypt to e-book*. Firefly Books.
- m
69. Cope, Bill and Angus Phillips (2007). *The Future of the Book in the Digital Age*. Chandos Publishing.
- a
70. Bringhurst, Robert. (2013). *Books That Matter: The City of Books*.
- T
71. Kunz, Willi (1999). *Typography: Formation and Transformation: Introduction to Typology*. Niggli Verlag.
- M
72. Griffiths, Anthony. (2010). *The Book as Artefact: Text and Border*.

73. Tschichold, Jan. (1995). *The New Typography: A Handbook for Modern Designers*. University of California Press.

74. Suarez, Michael F. and H. R. Woudhuysen (2010). *The Oxford Companion to the Book*. Oxford University Press.

75. E

i 76. Yamu, Claudia and Steffen Nijhuis (2019). *The Virtual and the Real in*

P

è

u

s

n

è

n

g

,

a

E

H

i

U

a

b

a

n

h

D

L

s

(

g

g

8

2

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. (W) - “Watchmen”. Retrieved from https://books.google.com.ua/books/about/Watchmen_The_Deluxe_Edition.html?id=5zB5DwAAQBAJ&redir_esc=y
2. (BYO) – “Batman: Year One”. Retrieved from https://www.amazon.com/Batman-Year-One-Frank-Miller/dp/1401207529
3. (T) – “Twilight”. Retrieved from https://books.google.com.ua/books/about/Twilight.html?id=EKV6zgEACAAJ&redir_esc=y
4. (NGAW) – “National Geographic: Around the World in 125 Years. Retrieved from https://www.amazon.com/National-Geographic-XXL-Around-World/dp/3836549980
5. (ALW) – “Annie Leibovitz at Work”. Retrieved from https://www.amazon.com/Annie-Leibovitz-at-Work/dp/0714878294
6. (JC) – “Joy of Cooking”. Retrieved from https://www.amazon.com/Joy-Cooking-Fully-Revised-Updated/dp/1501169718
7. (MAFC) – “Mastering the Art of French Cooking”. Retrieved from https://www.amazon.co.uk/Mastering-Art-French-Cooking-1/dp/0394721780
8. (MCI) – “Mathematics: a Complete Introduction”. Retrieved from https://www.amazon.com/Mathematics-Complete-Introduction-Teach-Yourself/dp/1444191004
9. (CMS) – “The Chicago Manual of Style”. Retrieved from https://www.amazon.com/Chicago-Manual-Style-17th/dp/022628705X

<p>10.(EB) – “Encyclopedia Britannica”. Retrieved from https://www.amazon.com/Encyclopedia-Britannica-1768-1771-Complete-Dictionary-ebook/dp/B0965L8YMG</p>
<p>11.(DP) – “Discipline and Punishment”. Retrieved from https://www.docsity.com/en/m-foucault-discipline-and-punish-the-birth-of-the-prison/7449247/</p>
<p>12.(DWK) – “The Diary of a Wimpy Kid”. Retrieved from https://www.barnesandnoble.com/w/diary-of-a-wimpy-kid-jeff-kinney/1100714716</p>
<p>13.(CCF) – “Charlie and the Chocolate Factory”. Retrieved from https://www.abebooks.com/book-search/title/charlie-chocolate-factory/author/dahl/publisher/1964/first-edition/</p>
<p>14.(WTWL) – “What we Talk about When we talk about Love”. Retrieved from https://engl105fa2020sec079.web.unc.edu/2020/11/inexplicable-love-an-analysis-of-what-we-talk-about-when-we-talk-about-love-by-raymond-carver/</p>
<p>15.(REU) – “The Restaurant at the End of the Universe”. Retrieved from https://www.pluggedin.com/book-reviews/restaurant-at-the-end-of-the-universe/</p>
<p>16.(CVF) – “The Casebook of Victor Frankenstein”. Retrieved from https://www.supersummary.com/the-casebook-of-victor-frankenstein/summary/</p>
<p>17.(DL) – “Dickens’ London”. Retrieved from https://www.fantasticfiction.com/a/peter-ackroyd/dickens-london.htm</p>
<p>18.(K) – “Kraken”. Retrieved from https://www.amazon.com/Kraken-Novel-China-Mi%C3%A9ville/dp/0345497503</p>

19.(TSR) – “Thames: Sacred River”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/142525172
20.(Ch) – “Chatterton”. Retrieved from https://books.google.com.ua/books/about/Chatterton.html?id=PzE7nNvKPpIC&redir_esc=y
21.(TO) – “The Outsider”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/36124936-the-outsider
22.(J) – “Jack”. Retrieved from https://www.amazon.com/Looking-Jake-Stories-China-Mi%C3%A9ville/dp/0345476077
23.(B) – “Blaze”. Retrieved from https://www.amazon.com/Blaze-Novel-Stephen-King/dp/1416555048
24.(NLD) – “Non Lon Don”. Retrieved from https://www.amazon.com/Lun-Dun-China-Mi%C3%A9ville/dp/0345458443
25.(BS) – “Billy Summer”. Retrieved from https://www.ebay.co.uk/itm/175417434610
26.(H) – “Holly”. Retrieved from https://www.amazon.com/Holly-Stephen-King/dp/1668016133
27.(HM) – “Hawksmoor”. Retrieved from https://www.amazon.com/Hawksmoor-Peter-Ackroyd/dp/1531875289
28.(TS) – “The Scar”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/68497/reviews?reviewFilters=%7B%22workId%22:%22kca://work/amzn1.gr.work.v1.u7SzApKeUx_uqiGUCqqfUbg%22,%22languageCode%22:%22bg%22,%22after%22:%22MTcwOSwxNDQ2ODQ5MTgyMDAw%22%7D
29.(IC) – “Iron Council”. Retrieved from https://www.amazon.com/Iron-Council-China-Mieville/dp/0345464028

30.(TCT) – “The Clerkenwell Tales”. Retrieved from https://www.amazon.com/CLERKENWELL-TALES-PETER-ACKROYD/dp/0749386304
31.(TFT) – “The Fall of Troy”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/67727.The_Fall_of_Troy
32.(TCC) – “The City & The City”. Retrieved from https://goodreads.com/book/show/4703581.The_City_the_City
33.(MA) – “Milton in America”. Retrieved from https://www.amazon.com/Milton-American-Peter-Ackroyd/dp/0385477082
34.(HDD) – “The House of Doctor Dee”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/67717.The_House_of_Doctor_De
35.(WB) – “The Worst Breakfast”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/29363357-the-worst-breakfast
36.(LDNP) – “The Last Days of New Paris”. Retrieved from https://www.amazon.com/Last-Days-New-Paris-Novel/dp/1524797480
37.(TME) – “Three Moments of an Explosion”. Retrieved from https://www.amazon.com/Three-Moments-Explosion-China-Mi%C3%A9ville/dp/1101884789
38.(R) – “Rage”. Retrieved from https://www.amazon.co.uk/Rage-Richard-Bachman/product-reviews/0451076451?reviewerType=all_reviews
39.(BH) – “Black House”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/44538406
40.(TT) – “The Talisman”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/59219.The_Talisman

41.(FL) – “First Light”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/67725.First_Light
42.(EM) – “English Music”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/486480.English_Music
43.(RW) – “Roadworks”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/10577.Roadwork
44.(Em) – “Embassytown”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/12820411-embassytown
45.(TR) – “The Regulators”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/10596.The_Regulators
46.(TSR) – “Thames: Sacred River”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/142525172
47.(D) – “Divergent”. Retrieved from https://books.google.com.ua/books/about/Divergent.html?id=3Go5jgEACAAJ&redir_esc=y
48.(I) – “Insurgent”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/15743060-insurgent
49.(A) – “Allegiant”. Retrieved from https://www.amazon.in/Allegiant-Divergent-Trilogy-Veronica-Roth/dp/0007538022
50.(TBT) – “The Book Thief”. Retrieved from https://www.studysmarter.co.uk/explanations/english-literature/american-literature/the-book-thief/
51.(TH) – “The Host”. Retrieved from https://www.waterstones.com/book/the-host/stephenie-meyer/9780751540642
52.(P) – “Prisoners”. Retrieved from https://www.amazon.com/Prisoners-Jeffrey-Goldberg-ebook/dp/B000JMKVC6

53.(KYD) – “Kill Your Darlings”. Retrieved from https://www.amazon.com/-/he/Terence-Blacker/dp/0312302835
54.(RS) – “Railsea”. Retrieved from https://www.amazon.com/Railsea-China-Mi%C3%A9ville/dp/0345524527
55.(TEC) – “The Trial of Elizabeth Cree”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/928794.The_Trial_of_Elizabeh_Cree
56.(TCVF) – “The Casebook of Victor Frankenstein”. Retrieved from https://www.amazon.com/Casebook-Victor-Frankenstein-Novel/dp/0307473775
57.(T) – “The Tain”. Retrieved from https://www.amazon.com/Tain-China-Mieville/dp/1902880641
58.(PSS) – “Perdido Street Station”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/68494.Perdido_Street_Station
59.(TCT) – “This Census-Taker”. Retrieved from https://www.amazon.com/This-Census-Taker-China-Mi%C3%A9ville/dp/1101967323
60.(KR) – “King Rat”. Retrieved from https://www.amazon.com/King-Rat-China-Mi%C3%A9ville/dp/1250862507
61.(TRM) – “The Running Man”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/11607.The_Running_Man
62.(LRFR) – “The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring”. Retrieved from https://www.amazon.com/Fellowship-Ring-Being-First-Rings-ebook/dp/B007978NPG
63.(ACh) – “The Apology Chapbook”. Retrieved from https://www.amazon.com/Apology-Chapbook-China-Mieville-Fantasy/dp/B00J412ZJA

64.(TKM) – “To Kill the Mockingbird”. Retrieved from https://books.google.com.ua/books/about/To_Kill_a_Mockingbird.htm?id=872PjwEACAAJ&redir_esc=y
65.(LJ) – “Looking for Jake”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/499415.Looking_for_Jake
66.(HPPhS) – “Harry Potter and the Philosopher’s Stone”. Retrieved from https://books.google.com.ua/books/about/Harry_Potter_1_and_the_Philosopher_s_Sto.html?id=yZ1APgAACAAJ&redir_esc=y
67.(TPP) – “The Plato Paper”. Retrieved from https://www.amazon.com/Plato-Papers-Novel-Peter-Ackroyd/dp/0385497695
68.(LTOW) – “The Last Testament of Oscar Wilde”. Retrieved from https://www.amazon.com/Testament-Oscar-Wilde-Peter-Ackroyd/dp/0060807334
69.(AFFYD) – “The Alchemist: A Fable about Following your Dreams and Finding Your Destiny”. Retrieved from https://www.amazon.com/Alchemist-Fable-About-Following-Dream/dp/0062502182
70.(HGM) – “The Hunger Games: Mockingjay – Part 1”. Retrieved from https://www.amazon.com/Hunger-Games-Mockingjay-Hardcover-Insights/dp/1608874974
71.(TDVC) – “The Da Vinci Code”. Retrieved from https://www.amazon.com/Vinci-Code-Robert-Langdon/dp/0307474275
72.(HUI) – “The Hobbit an Unexpected Journey). Retrieved from https://www.amazon.com/Hobbit-Unexpected-Journey-World-Hobbits/dp/0547898738

73.(SKTS) – “Stephen King’s The Shining”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/11588.The_Shining
74.(JRRTL) – “J.R.R. Tolkien’s Lord of Rings”. Retrieved from https://www.amazon.com/Lord-Rings-Cathy-Kelly-Tolkien/dp/0007273509
75.(LU) – “London Under”. Retrieved from https://www.amazon.co.uk/London-Under-Peter-Ackroyd/dp/0099287374
76.(GFL) – “The Great Fire of London”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/486850.The_Great_Fire_of_London
77.(HLKM) – “Harper Lee’s To Kill the Mockingbirds”. Retrieved from https://www.euronews.com/culture/2023/07/11/culture-re-view-harper-lees-masterpiece-to-kill-a-mockingbird-is-published
78.(HPChS) – “Harry Potter and the Chamber of Secrets”. Retrieved from https://books.google.com.ua/books/about/Harry_Potter_1_and_the_Philosophers_Stone.html?id=yZ1APgAACAAJ&redir_esc=y
79.(SLP) – “Silver Linings Playbook”. Retrieved from https://www.rottentomatoes.com/m/silver_linings_playbook
80.(MOE) – “Murder on the Orient Express”. Retrieved from https://www.amazon.com/Murder-Orient-Express-Christie-Collection/dp/1579126235
81.(SFGG) – “Scott Fitzgerald’s The Great Gatsby”. Retrieved from https://wordsworth-editions.com/book/great-gatsby/
82.(GGMOHYS) – “Gabriel Garcia Marquez’s One Hundred years of Solitude”. Retrieved from https://www.britannica.com/topic/One-Hundred-Years-of-Solitude

83.(THGG) – “The Hitchhiker’s Guide to the Galaxy”. Retrieved from https://www.goodbooks.io/series/the-hitchhikers-guide-to-the-galaxy
84.(LA) – “Looking for Alaska”. Retrieved from https://dbrl.bibliocommons.com/v2/record/S18C813895
85.(TCR) – “The Catcher in Ray”. Retrieved from https://books.google.com.ua/books/about/The_Catcher_in_the_Rye.html?id=IKHZzwEACAAJ&redir_esc=y
86.(TChN) – “The Chronicles of Narnia”. Retrieved from https://www.ebay.com/p/167611180
87.(EPL) – “Eat Prat Love”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/19501.Eat_Pray_Love
88.(TFOS) – “The Fault in Our Starts”. Retrieved from https://books.google.com.ua/books/about/Me_Before_You.html?id=51XhCwAAQBAJ&redir_esc=y
89.(ChN) – “The Chronicles of Narnia”. Retrieved from https://www.britannica.com/topic/The-Chronicles-of-Narnia
90.(MBY) – “Me Before You”. Retrieved from (https://books.google.com.ua/books/about/Me_Before_You.html?id=51XhCwAAQBAJ&redir_esc=y)
91.(NEF) – “Nineteen Eighty-Four”. Retrieved from https://www.britannica.com/topic/Nineteen-Eighty-four
92.(BNW) – “Brave New World”. Retrieved from https://www.goodreads.com/book/show/5129.Brave_New_World
93.(GW) – “The Grapes of Wrath”. Retrieved from https://www.britannica.com/topic/The-Grapes-of-Wrath
94.(DYG) – “The Diary of a Young Girl”. Retrieved from https://www.britannica.com/topic/The-Diary-of-a-Young-Girl

95.(DAF) – “The Diary of Anna Frank). Retrieved from https://www.britannica.com/topic/The-Diary-of-a-Young-Girl
96.(AH) – “Alexander Hamilton”. Retrieved from https://www.nationalarchivesstore.org/products/alexander-hamilton
97.(Ub) – “Unbroken”. Retrieved from https://www.barnesandnoble.com/w/unbroken-laura-hillenbrand/1100045446
98.(THP) – “The Hiding Place”. Retrieved from https://www.visithawthorn.com/shopnow/product/the-hiding-place-barbarasbookstore-8a6074
99.(ILHL) – “The Immortal Life of Henrietta Lacks”. Retrieved from https://www.amazon.com/Immortal-Life-Henrietta-Lacks/dp/1400052181
100. (SBHH) – “Sapiens: A Brief History of Humankind”. Retrieved from https://www.ynharari.com/book/sapiens-2/

ДОДАТОК

№	Оригінальна назва	Український переклад
1	<i>In the mid-eighties, Alan Moore and Dave Gibbons created <u>Watchmen</u>, changing the course of comics' history and essentially remaking how popular culture perceived the genre.</i>	У середині вісімдесятих Алан Мур і Дейв Гіббонс створили " <u>Вартових</u> ", змінивши хід історії коміксів і, по суті, переосмисливши сприйняття жанру в масовій культурі.
2	<i><u>Batman: Year One</u> stands next to <u>Batman: The Dark Knight Returns</u> on the mantle of greatest <u>Batman</u> graphic novels of all time.</i>	" <u>Бетмен: Перший рік</u> " стоїть поруч з " <u>Бетмен: Повернення темного лицаря</u> " на вершині слави найкращих графічних романів про Бетмена всіх часів.
3	<i><u>Twilight</u> has enraptured millions of readers since its publication in 2005 and has become a modern classic, redefining genres within young adult literature and inspiring a phenomenon that has had readers yearning for more.</i>	" <u>Сутінки</u> " захопили мільйони читачів з моменту публікації у 2005 році і стали сучасною класикою, переосмисливши жанри в молодіжній літературі для дорослих і надихнувши читачів, які прагнуть чогось більшого.

4	<p><i>“Historic in its breadth and scope, <u>National Geographic: Around the World in 125 Years</u> will probably outlive the time it covers; it’s the kind of carefully compiled, trans-continental collection that will remain relevant for many years to come.”</i></p>	<p>"Історична за своєю широтою та обсягом, <u>National Geographic: Навколо світу за 125 років</u>", ймовірно, переживе час, який вона охоплює; це така ретельно упорядкована трансконтинентальна колекція, яка залишатиметься актуальною ще багато років".</p>
5	<p><i><u>Annie Leibovitz at Work</u> addresses young photographers and readers interested in what photographers do, but any reader interested in contemporary history will be fascinated by her account of one of the richest bodies of work in the photographic canon.</i></p>	<p>Книга <u>"Енні Лейбовіц за роботою"</u> адресована молодим фотографам і читачам, які цікавляться тим, чим займаються фотографи, але будь-який читач, який цікавиться сучасною історією, буде зачарований її розповіддю про одну з найбагатших колекцій робіт у фотографічному каноні.</p>
6	<p><i>Generation after generation, <u>The Joy of Cooking</u> has been a warm, encouraging presence in American kitchens,</i></p>	<p>Покоління за поколінням книга <u>"Радість готування"</u> була теплою, заохочувальною присутністю на</p>

	<i>teaching us to cook with grace and humor</i>	американських кухнях, навчаючи нас готувати з витонченістю та гумором.
7	<i>Featuring 524 delicious recipes and over 100 instructive illustrations to guide readers every step of the way, <u>Mastering the Art of French Cooking</u> offers something for everyone, from seasoned experts to beginners who love good food and long to reproduce the savory delights of French cuisine.</i>	Книга " <u>Володіння мистецтвом французької кухні</u> " містить 524 смачні рецепти та понад 100 повчальних ілюстрацій, які допоможуть читачам на кожному кроці. У ній знайдеться щось для кожного - від досвідчених експертів до початківців, які люблять смачну їжу і прагнуть відтворити пікантні вишукані страви французької кухні.
8	<i><u>Mathematics: A Complete Introduction</u> provides an invaluable, step-by-step introduction to the subject.</i>	" <u>Математика: Повне введення</u> " - це безцінний, покроковий вступ до предмета.
9	<i>That is why for more than one hundred years <u>The Chicago Manual of Style</u> has remained the definitive guide for anyone who works with words.</i>	Саме тому вже понад сто років " <u>Чиказький посібник зі стилістики</u> " залишається головним посібником для всіх, хто працює зі словом.

10	<p><i>This Kindle edition of the first edition of the <u>Encyclopedia Britannica</u> ("Encyclopaedia Britannica") is complete in three volumes, scanned in color and high resolution from the hardcover books.</i></p>	<p>Це Kindle-видання першого видання <u>Британської енциклопедії</u> ("Encyclopaedia Britannica") у трьох томах, відскановане в кольорі та з високою роздільною здатністю з книг у твердій палітурці.</p>
11	<p><i>In the end Foucault himself suggested <u>Discipline and Punish</u>, which relates closely to the book's structure.</i></p>	<p>Зрештою, сам Фуко запропонував назву "<u>Наглядати й карати</u>", яка тісно пов'язана зі структурою книги</p>
12	<p><i>In the first book of the <u>Diary of a Wimpy Kid series</u>, #1 international bestselling author Jeff Kinney, introduces us to Greg Heffley: an unforgettable, unlikely hero that every family can relate to.</i></p>	<p>У першій книзі <u>серії "Щоденник слабака"</u> автор міжнародних бестселерів №1 Джефф Кінні знайомить нас із Грегом Хеффлі - незабутнім, неправдоподібним героєм, з яким може познайомитися кожна родина.</p>
13	<p><i><u>Charlie and the Chocolate Factory</u>, novel by Roald Dahl, first published in 1964.</i></p>	<p><u>Чарлі і шоколадна фабрика</u>, роман Роальда Даля, вперше опублікований у 1964 році.</p>
14	<p><i>"<u>What We Talk About When We Talk About Love</u>" is a</i></p>	<p>"<u>Про що ми говоримо, коли говоримо</u></p>

	<i>short story by Raymond Carver where four friends gather for drinks.</i>	<u>про любов</u> " - коротке оповідання Реймонда Карвера, в якому четверо друзів збираються випити.
15	<i>The group, minus Zarniwoop, disappears from the ship and ends up at Milliways, the Restaurant at the End of the Universe.</i>	Група, за винятком Зарнівупа, зникає з корабля і потрапляє до "Міллівейз", Ресторану на краю Всесвіту.
16	<i>The Casebook of Victor Frankenstein is a historical fantasy novel by Peter Ackroyd in which Mary Shelley's imagined creations, Dr. Frankenstein and his Creature, exist in the same reality as Shelley, her husband, Percy Bysshe Shelley, John Keats, and Lord Byron.</i>	<u>"Журнал Віктора Франкенштейна"</u> - історичний фентезійний роман Пітера Акройда, в якому вигадані творіння Мері Шеллі, доктор Франкенштейн та його створіння, існують у тій самій реальності, що й Шеллі, її чоловік, Персі Біші Шеллі, Джон Кітс та лорд Байрон.
17	<i>Dickens' London is London through Dickens' eyes, a unique interpretation of the spirit of Victorian London in the company of the master medium of the Age and under the guidance of Peter Ackroyd.</i>	<u>Підземний Лондон: історія, що причаїлася під ногами</u> - це Лондон очима Діккенса, унікальна інтерпретація духу вікторіанського Лондона в компанії головного медіума

		епохи та під керівництвом Пітера Акройда.
18	<i>Despite the name «Kraken», this mythical creature does not appear in any way in the novel.</i>	Попри назву «Кракен», у романі ця міфічна істота жодним чином не фігурує.
19	<i>In the collection «Thames: Sacred River» Peter Ackroyd presents his own vision of Britain's past through the ages.</i>	У збірці «Темза. Священна річка» Пітер Акройд демонструє власне бачення минулого Британії крізь віки.
20	<i>In his new novel «Chatterton», Peter Ackroyd engages in an intellectual dialogue with one of his literary teachers</i>	У своєму новому романі «Чаттертон» Пітер Акройд веде інтелектуальний діалог із одним зі своїх літературних вчителів.
21	<i>Stephen King's novel «The Outsider» has been nominated for the 2019 Locus Award..</i>	Роман Стівена Кінга «Аутсайдер» було номіновано на здобуття премії «Локус» у 2019 році.
22	<i>The novel «Jack» describes the life of an ordinary citizen who, by the will of fate, was forced to be at the epicenter of social changes.</i>	Роман «Джек» описує життя пересічного громадянина, який за волею долі був змушений опинитися в епіцентрі соціальних зрушень.

23	<i>In the novel <u>«Blaze»</u> the reader will encounter the already familiar feeling of the irreversibility of evil.</i>	У романі <u>«Блейз»</u> читач зустрінеться зі вже знайомим відчуттям незворотності зла.
24	<i>In the novel <u>«Non Lon Don»</u>, China Miéville expresses himself as a dystopian writer.</i>	У романі <u>«Нан Лан Дан»</u> Чайна М'євіль виявляє себе як письменник-антиутопіст.
25	<i>Stephen King's novel <u>«Billy Summers»</u> was translated into Ukrainian in 2021.</i>	Роман Стівена Кінга <u>«Біллі Саммерс»</u> був перекладений українською мовою в 2021 році.
26	<i>The novel <u>«Holly»</u> has not yet been translated into Ukrainian: the translation is expected in the spring of 2024.</i>	Роман <u>«Голлі»</u> досі не перекладався українською мовою: переклад очікується навесні 2024 року.
27	<i>After the publication of the novel <u>«Hawksmoor»</u> Peter Ackroyd was first talked about as a new star of British literature.</i>	Після виходу роману <u>«Гоукзмур»</u> про Пітера Акройда вперше заговорили як про нову зірку британської літератури.
28	<i>The action of the novel <u>«The Scar»</u> takes place in an exciting steampunk world.</i>	Дія у романі <u>«Шрам»</u> відбувається в захоплюючому світі стімпанку.
29	<i>In the novel <u>«Iron Council»</u> the writer's left-wing</i>	У романі <u>«Залізна Рада»</u> вперше чітко виявлені

	<i>political views were clearly revealed for the first time.</i>	ліві політичні погляди письменника.
30	<i>In <u>«The Clerkenwell Tales»</u>, Peter Ackroyd demonstrates his talent as a narrator.</i>	У <u>«Клеркенвельських оповідях»</u> Пітер Акройд демонструє свій талант наратора.
31	<i>The novel <u>«The Fall of Troy»</u> contains the author's interpretation of a classic ancient text.</i>	Роман <u>«Падіння Трої»</u> містить осмислення автором класичного античного тексту.
32	<i>The novel <u>«The City & the City»</u> was adapted into a film by the BBC in 2018.</i>	Роман <u>«Місто і місто»</u> було екранізовано BBC у 2018 році.
33	<i>The novel <u>«Milton in America»</u> will appeal to lovers of alternative history</i>	Роман <u>«Мільтон в Америці»</u> сподобається любителям альтернативної історії.
34	<i>The novel <u>«The House of Doctor Dee»</u> has not yet been translated into Ukrainian.</i>	Роман <u>«Будинок доктора Ді»</u> досі не було перекладено українською мовою.
35	<i>The novel <u>«The Worst Breakfast»</u> is unlikely to surprise fans of China Miéville's work.</i>	Повість <u>«Найгірший сніданок»</u> навряд чи здатна чимось здивувати фанатів творчості Чайни М'євіля.
36	<i>The novel <u>«The Last Days of New Paris»</u> shocks the reader</i>	Повість <u>«The Last Days of New Paris»</u> шокує

	<i>with the exceptional honesty of the author, who does not even warn, but claims: we will all die.</i>	читача винятковою чесністю автора, який навіть не попереджає, а стверджує: ми всі помremo.
37	<i>The short story collection «Three Moments of an Explosion» presents quite different short stories, but united by a common motif.</i>	У збірці оповідань «Три миті вибуху» представлені доволі різні, проте об'єднані спільним мотивом новели.
38	<i>Stephen King's novel «Rage» is little known to the modern reader</i>	Роман Стівена Кінга «Лють» мало відомий сучасному читачеві.
39	<i>Stephen King's novel «Black House» is a continuation of the well-known novel «Talisman».</i>	Роман Стівена Кінга «Чорний дім» є продовженням відомого читачеві роману «Талісман».
40	<i>The novel «The Talisman» was written by Stephen King in co-authorship with Peter Straub.</i>	Роман «Талісман» Стівен Кінг написав у співавторстві з Пітером Страубом.
41	<i>In the novel «First Light» Peter Ackroyd plunges his readers into the philosophical depth of ancient history</i>	У романі г Пітер Акройд занурює своїх читачів у філософську глибину античної історії.
42	<i>By publishing his «English Music», Peter Ackroyd</i>	Видавши свою «Англійську музику», Пітер

	<i>took a decisive step in the field of the leading intellectuals of the day</i>	Акройд зробив рішучий крок на полі провідних інтелектуалів доби.
43	<i>The novel «<u>Roadworks</u>» is not among the recognized masterpieces of the «King of Horrors».</i>	Роман <u>«Дорожні роботи»</u> не належить до числа визнаних шедеврів «короля жахів».
44	<i>The novel «<u>Embassytown</u>» continues the series of steampunk works by China Miéville.</i>	Роман <u>«Місто-посольство»</u> продовжує серію стімпанкових за місцем дії творів Чайни М'євіля.
45	<i>If life seems too organized for you, maybe it's time to read Stephen King's novel «<u>The Regulators</u>».</i>	Якщо життя видається вам занадто організованим, можливо, саме час прочитати роман Стівена Кінга <u>«Регулятори»</u> .
46	<i>In the collection «<u>Thames: Sacred River</u>» Peter Ackroyd presents his own vision of Britain's past through the ages.</i>	У збірці <u>«Темза. Священна річка»</u> Пітер Акройд демонструє власне бачення минулого Британії крізь віки.
47	<i>Fans of the <u>Divergent</u> movie will find the book packed with just as much emotional depth and exhilarating action as the film, all told in beautiful, rich language.</i>	Шанувальники фільму <u>"Дивергент"</u> знайдуть у книзі стільки ж емоційної глибини та захопливої дії, скільки й у

		фільмі, і все це розказано красивою, багатою мовою.
48	<i><u>Insurgent</u> is a 2012 science fiction young adult novel by American novelist Veronica Roth and the second book in the Divergent trilogy.</i>	<u>Дивергент</u> , розділ 2: <u>Інсургент</u> - науково-фантастичний молодіжний роман американської письменниці Вероніки Рот 2012 року, друга книга з трилогії "Дивергент".
49	<i><u>Allegiant</u> is the third publication in Veronica Roth's Divergent Collection.</i>	<u>Дивергент</u> , розділ 3: <u>За стіною</u> - третя публікація у Збірці "Дивергент" Вероніки Рот.
50	<i><u>The Book Thief</u> is a historical fiction novel by the Australian author Markus Zusak, set in Nazi Germany during World War II.</i>	<u>"Крадійка книжок"</u> - історичний художній роман австралійського письменника Маркуса Зусака, дія якого відбувається в нацистській Німеччині під час Другої світової війни.
51	<i><u>The Host</u> is a masterful, powerfully emotional thriller from the author of the bestselling Twilight Saga.</i>	<u>"Господиня"</u> - майстерний, потужно емоційний трилер від автора бестселера "Сутінкова сага".
52	<i><u>Prisoners</u> offers no easy answers but manages to inspire</i>	<u>"Полонені"</u> не дає простих відповідей, але йому вдається надихнути на

	<i>the rarest of commodities in the Middle East: hope.</i>	найрідкісніший товар на Близькому Сході - надію.
53	<i>Set in the dangerous world where real life and literary ambition collide, <u>Kill Your Darlings</u> is an unforgettable novel of ego and delusion, villainy and the betrayal of love.</i>	У небезпечному світі, де стикаються реальне життя і літературні амбіції, " <u>Вбити своїх коханих</u> " - це незабутній роман про его і оману, лиходійство і зраду кохання.
54	<i>The novel <u>«Railsea»</u> is currently the last work of this scale written by China Miéville</i>	Роман <u>«Рейки»</u> є останнім наразі твором подібного масштабу, написаним Чайною М'євілем.
55	<i>In the novel <u>«The Trial of Elizabeth Cree»</u>, the author makes public unknown pages of British history</i>	У романі <u>«Процес Елізабет Крі»</u> автор оприлюднює невідомі сторінки британської історії.
56	<i>In the novel <u>«The Casebook of Victor Frankenstein»</u> Peter Ackroyd argues with Goethe.</i>	У романі <u>«Журнал Віктора Франкенштейна»</u> Пітер Акройд полемізує із Гете.
57	<i>In <u>«The Tain»</u> China Miéville builds a social drama of a new level.</i>	У <u>«Амальгамі»</u> Чайна М'євіль будує суспільну драму нового рівня.

58	<i>The novel <u>«Perdido Street Station»</u> demonstrates how early China Miéville's work became mature.</i>	Роман <u>«Вокзал на вулиці Відчаю»</u> демонструє те, наскільки рано творчість Чайни М'євіля стала зрілою.
59	<i>The story <u>«This Census-Taker»</u> occupies a special place in the works of China Miéville</i>	Повість <u>«Переписник»</u> займає особливе місце в доробку Чайни М'євіля.
60	<i>After the release of the novel <u>«King Rat»</u> China Miéville gained popularity among the readership.</i>	Після виходу роману <u>«Щурячий король»</u> Чайна М'євіль здобув популярність серед читацької аудиторії.
61	<i>The novel <u>«The Running Man»</u> was translated into Ukrainian twice.</i>	Роман <u>«Людина, що біжить»</u> , перекладався українською мовою двічі.
62	<i><u>The Lord of the Rings: The Fellowship of the Ring</u>, first volume in the trilogy that forms the famed fantasy novel <u>The Lord of the Rings</u> by J.R.R. Tolkien.</i>	<u>Лорд Перснів: Братство кільця</u> , перший том трилогії, що утворює знаменитий роман у жанрі фентезі "Володар перснів" Толкіна.
63	<i>China Miéville closed a relatively unproductive year 2013 with the collection of short stories <u>«The Apology Chapbook»</u>.</i>	Збіркою оповідань <u>«Брошура вибачень»</u> Чайна М'євіль заклав відносно непродуктивний для себе 2013 рік.

64	<i>As a Southern Gothic novel and Bildungsroman, the primary themes of <u>To Kill a Mockingbird</u> involve racial injustice and the destruction of innocence.</i>	Як південний готичний роман і білдунгроман, головні теми " <u>Убити пересмішника</u> " стосуються расової несправедливості та знищення невинності.
65	<i>The collection of small prose forms <u>«Looking for Jake»</u> was China Miéville's first attempt to gain a foothold in this niche.</i>	Збірка малих прозових форм <u>«У пошуках Джейк»</u> була першою спробою Чайни М'євіля закріпитися у цій ніші.
66	<i><u>Harry Potter and the Philosopher's Stone</u> was J.K. Rowling's first novel, followed by <u>Harry Potter and the Chamber of Secrets</u>.</i>	<u>Гаррі Поттер і філософський камінь</u> - перший роман Джоан Роулінг, за яким послідував "Гаррі Поттер і таємна кімната".
67	<i><u>«The Plato Papers»</u> describes our near future, full of suspicion towards those people who, even in such conditions, strive to be different from everyone else</i>	<u>«Повість про Платона»</u> описує наше недалеке майбутнє, сповнене підозрливості до тих людей, хто навіть у таких умовах прагне бути не таким, як усі.
68	<i>In the biographical novel <u>«The Last Testament of Oscar Wilde»</u> Peter Ackroyd reveals</i>	У біографічному романі <u>«Заповіт Оскара Вайлда»</u> Пітер Акройд

	<i>hitherto unknown pages of the life of the outstanding writer and provocateur, the king of aesthetes</i>	розкриває невідомі досі сторінки життя видатного письменника і провокатора, короля естетів.
69	<i><u>The Alchemist: A Fable about Following Your Dreams and Finding Your Destiny is the story of Santiago, an Audalusian shepherd boy who travels in search of a worldly treasure.</u></i>	<u>"Алхімік: Казка про те, як слідувати за своїми мріями та знайти своє призначення - це історія Сантьяго, аудалузького пастушка, який мандрує у пошуках земного скарбу.</u>
70	<i>The worldwide phenomenon of The Hunger Games continues to set the world on fire with <u>The Hunger Games: Mockingjay - Part 1, which finds Katniss Everdeen in District 13 after she literally shatters the games forever.</u></i>	Всесвітній феномен "Голодних ігор" продовжує запалювати світ <u>"Голодними іграми": Пересмішниця - Частина 1,</u> яка розповідає про те, як Кетніс Евердін опинилася в Окрузі 13 після того, як буквально зруйнувала ігри назавжди.
71	<i>Prepare to embark on a breathtaking quest for hidden truths, ancient secrets, and religious mysteries in Dan Brown's electrifying masterpiece, <u>"The Da Vinci Code."</u></i>	Приготуйтеся до захоплюючих пошуків прихованих істин, стародавніх таємниць і релігійних загадок у захопливому шедеврї Дена Брауна <u>"Код да Вінчі".</u>

72	<i><u>The Hobbit an Unexpected Journey, the first of three epic fantasy adventure books.</u></i>	"Хоббіт: <u>Несподівана подорож</u> ", перша з трьох епічних пригодницьких книг у жанрі фентезі.
73	<i><u>Stephen King's The Shining is a 1997 three-episode horror television miniseries based on the 1977 Stephen King novel of the same name.</u></i>	<u>Стефен Кінг: Сяйво</u> - трисерійний телевізійний міні-серіал жахів 1997 року, заснований на однойменному романі Стівена Кінга 1977 року.
74	<i><u>J.R.R. Tolkien's Lord of the Rings is a huge, and hugely enjoyable, adventure story.</u></i>	" <u>Володар перснів</u> " <u>Дж. Р. Р. Толкіна</u> - це величезна і надзвичайно захоплююча пригодницька історія.
75	<i><u>Peter Ackroyd spent a lot of time in the capital's archives while working on the collection of essays «London under».</u></i>	Працюючи над збіркою есеїв <u>«Підземний Лондон: історія, що причаїлася під ногами»</u> , Пітер Акройд багато часу провів у столичних архівах.
76	<i><u>«The Great Fire of London» can be called a historical novel</u></i>	<u>«Велику лондонську пожежу»</u> можна назвати історичним романом.
77	<i><u>Harper Lee's iconic 'To Kill a Mockingbird' may have been published 63 years ago but</u></i>	Культовий роман <u>Гарпер Лі "Убити пересмішника"</u> був

	<i>its themes and topics still resonate today.</i>	опублікований 63 роки тому, але його теми та проблематика резонують і сьогодні.
78	<i>Harry Potter and the Philosopher's Stone was J.K. Rowling's first novel, followed by Harry Potter and the Chamber of Secrets.</i>	Гаррі Поттер і філософський камінь - перший роман Джоан Роулінг, за яким послідував "Гаррі Поттер і таємна кімната".
79	<i>The plot to "Silver Linings Playbook" is a man fresh out of a mental hospital named "Pat Solitano" is trying to get his original life back, which he lost.</i>	За сюжетом "Збірка промінців надії" чоловік, який щойно вийшов з психіатричної лікарні на ім'я Пат Солітано, намагається повернути своє попереднє життя, яке він втратив.
80	<i>Murder on the Orient Express is the first book in the Agatha Christie series to feature Hercule Poirot, Christie's most popular and famous detective.</i>	"Вбивство у Східному експресі" - перша книга серії про Агату Крісті, в якій розповідається про Еркюля Пуаро, найпопулярнішого і найвідомішого детектива Крісті.
81	<i>Scott Fitzgerald's The Great Gatsby is a consummate</i>	"Великий Гетсбі" Скотта Фіцджеральда - це

	<i>summary of the "roaring twenties", and a devastating expose of the 'Jazz Age'.</i>	неперевершений підсумок "ревичих двадцятих" і нищівне викриття "епохи джазу".
82	<i><u>Gabriel García Márquez's One Hundred Years of Solitude</u> tells the story of the fictional Colombian town Macondo and the rise and fall of its founders, the Buendía family.</i>	"Сто років самотності" Габріеля Гарсія Маркеса розповідає історію вигаданого колумбійського містечка Макондо та злету і падіння його засновників, родини Буендіа.
83	<i><u>The Hitchhiker's Guide to the Galaxy</u> is a comedy science fiction franchise created by Douglas Adams.</i>	"Автостопом по галактиці" - комедійна науково-фантастична франшиза, створена Дугласом Адамсом.
84	<i><u>Looking for Alaska</u> is told through the eyes of teenager Miles "Pudge" Halter, as he enrolls in boarding school to try to gain a deeper perspective on life.</i>	Книга "У пошуках Аляски" розповідає про підлітка Майлза "Паджа" Галтера, який вступає до школи-інтернату, щоб спробувати глибше пізнати життя.
85	<i><u>The Catcher in Rye</u> is the ultimate novel for disaffected youth, but it's relevant to all ages.</i>	"Над прірвою в житті" - ідеальний роман для розчарованої молоді, але він актуальний для будь-якого віку.

86	<p><i>Anthony Dorr's <u>All the Light We Cannot See</u> tells the story of two teenagers during the Second World War, one of whom is a blind girl in Nazi-occupied France.</i></p>	<p>Фільм Ентоні Дорра "<u>Все те незриме світло</u>" розповідає історію двох підлітків під час Другої світової війни, одна з яких - сліпа дівчинка в окупованій нацистами Франції.</p>
87	<p><i><u>Eat Pray Love</u> is a 2010 American biographical romantic drama film starring Julia Roberts as Elizabeth Gilbert, based on Gilbert's 2006 memoir of the same name.</i></p>	<p><u>Їсти, молитися, кохати</u> - американська біографічна романтична драма 2010 року з Джулією Робертс у головній ролі Елізабет Гілберт, заснована на однойменних мемуарах Гілберт, написаних у 2006 році.</p>
88	<p><i>A Love Story for this generation and perfect for fans of John Green's <u>The Fault in Our Stars</u>, <u>Me Before You</u> brings to life two people.</i></p>	<p>Історія кохання для цього покоління та ідеальна для шанувальників роману Джона Гріна "Винні зірки", "<u>До зустрічі з тобою</u>" розповідає про життя двох людей.</p>
89	<p><i><u>The Chronicles of Narnia</u> is a series of seven portal fantasy novels by British author C. S. Lewis.</i></p>	<p><u>Хроніки Нарнії</u> - серія з семи порталних фентезійних романів британського письменника К. С. Льюїса.</p>

90	<p><i>A Love Story for this generation and perfect for fans of John Green's <u>The Fault in Our Stars</u>, <u>Me Before You</u> brings to life two people.</i></p>	<p>Історія кохання для цього покоління та ідеальна для шанувальників роману Джона Гріна "<u>Винні зірки</u>", "<u>До зустрічі з тобою</u>" розповідає про життя двох людей.</p>
91	<p><i><u>Nineteen Eighty-Four</u> (also published as 1984) is a dystopian novel and cautionary tale by English writer George Orwell.</i></p>	<p><u>Тисяча дев'ятсот вісімдесят четвертий</u> (також опублікований як 1984) - роман-антиутопія та повчальна повість англійського письменника Джорджа Орвелла.</p>
92	<p><i>Aldous Huxley's profoundly important classic of world literature, <u>Brave New World</u> is a searching vision of an unequal, technologically-advanced future where humans are genetically bred.</i></p>	<p>Видатний твір класика світової літератури Олдоса Хакслі "<u>Прекрасний новий світ</u>" - це пошукове бачення нерівного, технологічно розвиненого майбутнього, в якому люди будуть генетично модифіковані.</p>
93	<p><i><u>"The Grapes of Wrath"</u> is the story of the Joad family, but it's also the story of a people on the move, a nation in crisis, and humanity.</i></p>	<p><u>"Грона гніву"</u> - це історія родини Джоад, але це також історія народу в міграції, нації в кризі та людства.</p>

94	<p><i>The Diary of a Young Girl, often referred to as <u>The Diary of Anne Frank</u>, is a book of the writings from the Dutch-language diary kept by Anne Frank while she was in hiding for two years with her family during the Nazi occupation of the Netherlands.</i></p>	<p>"Щоденник молоді дівчини", який часто називають "<u>Щоденником Анни Франк</u>", - це книга записів з голландськомовного щоденника, який вела Анна Франк, коли вона два роки перехувалася зі своєю сім'єю під час нацистської окупації Нідерландів.</p>
95	<p><i><u>The Diary of a Young Girl</u>, often referred to as <u>The Diary of Anne Frank</u>, is a book of the writings from the Dutch-language diary kept by Anne Frank while she was in hiding for two years with her family during the Nazi occupation of the Netherlands.</i></p>	<p>"Щоденник молоді дівчини", який часто називають "<u>Щоденником Анни Франк</u>", - це книга записів з голландськомовного щоденника, який вела Анна Франк, коли вона два роки перехувалася зі своєю сім'єю під час нацистської окупації Нідерландів.</p>
96	<p><i>According to historian Joseph Ellis, <u>Alexander Hamilton</u> is "a robust full-length portrait, in my view the best ever written, of the most brilliant, charismatic and dangerous founder of them all."</i></p>	<p>За словами історика Джозефа Елліса, "<u>Александр Гамільтон</u>" - це "достовірний портрет у повний зріст, на мою думку, найкращий з коли-небудь написаних,</p>

		найгеніальнішого, найхаризматичнішого і найнебезпечнішого засновника з усіх".
97	<i>Reviewed by Hana Gabrielle Packard <u>Unbroken</u> is the biography of an incredible man, Louie Zamperini.</i>	Рецензія Хани Габріель Паккард " <u>Незламний</u> " - це біографія наймовірної людини, Луї Замперіні.
98	<i>Now <u>The Hiding Place</u>, repackaged for a new generation of readers, continues to declare that God's love will overcome, heal, and restore.</i>	Тепер " <u>Місце схову</u> ", перероблена для нового покоління читачів, продовжує проголошувати, що Божа любов переможе, зцілить і відновить.
99	<i><u>The Immortal Life of Henrietta Lacks</u> , Skloot's debut book, took more than a decade to research and write, and instantly became a New York Times best-seller.</i>	<u>Безсмертне життя Генрієтти Лакс</u> , дебютна книга Склут, на дослідження і написання якої пішло більше десяти років, миттєво стала бестселером за версією New York Times.
100	<i><u>"Sapiens: A Brief History of Humankind"</u> takes us on a breath-taking ride through our entire human history, from its evolutionary roots to the age of</i>	<u>"Sapiens: Коротка історія людства"</u> запрошує нас у захоплюючу подорож через усю історію людства, від його еволюційних

	<i>capitalism and genetic engineering, to uncover why we are the way we are.</i>	коренів до епохи капіталізму та генної інженерії, щоб з'ясувати, чому ми є такими, якими ми є.
--	--	--

SUMMARY

The work is devoted to the actual problem of translating the titles of literary works. It is noted that in the structure of the onomastic space, the names of literary works occupy a special place due to the specificity of their iconic nature. Like the rest of the ideonyms, in particular, like the titles of journalistic texts, the names of books are closely related to the creative activity of a person. The names of literary works represent that sphere, which should not be considered substantive, since the names of books reflect the theme or idea of the work, or indicate the time, place of action, name the hero (heroes) of the work. That is why the study of these proper names goes beyond onomastics.

It is noted that when translating the titles of English-language literary works into Ukrainian, various strategies are used: from transliteration, direct translation, grammatical and lexical-grammatical transformation to complete replacement of the title. When translating the title of the book, it is important to preserve its correlation with the plot line and compositional features of the literary work, its ideological and philosophical content and genre affiliation. In case of violation of compliance with the specified criteria, the translated name cannot be considered adequate.

Literal translation was the most frequent in our study (35% of all analyzed cases). Such translation strategies as transliteration (26% of the total number of analyzed cases), grammatical (15% of the total number of analyzed cases) and lexical-grammatical transformation (13% of the total number of analyzed cases), complete name replacement (11% from the total number of analyzed cases).

Most of the translations of the titles of English-language works into Ukrainian, included in the researched material, can be considered adequate, as they correspond to the content, idea, and genre of the book.

Key words: translation, onomastics, onym, title, literary work